

SLOVENSKI NAROD

Izba za vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inserati davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Borba med paščevci in uzunovičevci

Obe skupini iščeta zaveznike in rezerve. — Pospešene poga-
janj paščevcev z Davidovičem in uzunovičevcev z Radičem. —
Ponesrečena Uzunovičeva akcija za premoč v klubu.

Beograd, 2. aprila. Težišče političnega položaja je preneseno zopet v radikalni klub. Dolgotrajni spori med obema radikalnima skupinama so se tekom zadnjih dni tako poostri, da se splošno sodi, da je izbruh teže krize v radikalnem klubu neizbežen. Tako uzunovičevci kakor paščevci si na vse načine prizadevajo, da bi se vzdržali na krmilu in si pridobili večino. Uzunovičevci so včeraj uvedli posebno akcijo, da bi ugotovili razpoloženje v radikalnem klubu. Spoznanje med Uzunovičem, Maksimovičem in Srškim je bila sestavljena izjava, s katero se podpisani poslanci obvezujejo, da bodo pristali in podpirali samo vladno koalicio pod vodstvom Uzunoviča in Maksimoviča. To izjavo so včeraj najizrazitejši pristajali Uzunoviča pretlačili posameznim radikalnim poslancom v podpis. Dočim so uzunovičevci računali najmanj na 100 poslancev, se je izkazalo, da je njihova moč v radikalnem klubu zelo omejena. Zbrali so jedva 54 podpisov. Radi tega je bilo danes na izrecno zahtevo ministrskega predsednika Uzunoviča nadaljno zbiranje podpisov ustavljeno in izjava uničena. Ta blamaža uzunovičevcev je izzvala med paščevci živahne komentarje in neprikrito škodoželjnost.

Vsi poslanski klubi so imeli včeraj popoldne daljše seje, na katerih so razpravljali o političnem položaju. Večina poslancev je nato odpravila v svoje volilne srece. Vsi klubi pa so izdali svojim poslancem navodila, da se do 19. aprila, ko pride v razpravo obtožnica proti notranjemu ministru Boži Maksimoviču, zanesljivo vrnejo v Beograd. V radikalnem klubu se vrše skoraj nepretrgoma konferenca. Uzunovičevci nameravajo predložiti predsedstvu kluba posebno spomenico, v kateri

zahtevajo, da radikalna stranka ne sme pristati na nobeno kombinacijo, o kateri ni predhodno razpravljala in jo odobrila radikalni poslanski klub. Paščevci naglašajo, da bo četo uzunovičevci s tem zaščitili Uzunoviča in Maksimoviča ter preprečili eventualne samostojne akcije Paščevske skupine.

Konference in pogajanja glede sestave nove vladne koalicio se nadaljujejo. Uzunovičevci polagajo veliko nado na obnovo koalicio z radičevci. Pogajanja, ki jih vodi Uzunovič v Zagrebu potom svojega zaupnika Dimitrijeviča z Radičem in v Beogradu preko zunanjega ministra s Pavlom Radičem, potekajo po zadržani Uzunovičevske okolice ugodno. Včeraj se je vršila daljša konferenca med Pavlom Radičem in zunanjim ministrom dr. Perićem. Po konferenci se je Pavle Radič dalje časa mudil pri Uzunoviču na kar je odpravljal v Zagreb, da poroča Stepanu Radiču o razvoju dogodkov.

Veliko pozornost je vzbudil sestanek med Davidovičem in Marko Trifkovićem. ki je trajal skoraj dve uri. Zatrjuje se, da je ta sestanek v zvezi z akcijo paščevcev, da bi pridobili Demokratično združeno za sodelovanje v široki koncentracijski vladi. V Demokratiški zajednici vlada splošna desorientacija. Dočim se je ena skupina v zadnjih dneh zelo nagibala k Uzunoviču, se zavzema druga močnejša skupina za sodelovanje s paščevci in SDS. Dejstvo, da so paščevci zopet pozvali Aco Stanovića v Beograd, se tolmači v političnih krogih kot znak bližajoče se odločilne bitke med obema radikalnima skupinama. Tekom današnjega dopoldneva ni bilo nikakih važnejših dogodkov.

Nevarnost državljanske vojne v Rumuniji

Brezupno stanje kralja Ferdinanda

Vesti o smrti so bile netočne, kraljeva bolezen pa se je poslabšala. — Povratek princa Karola. — Obsežne priprave za preprečenje nemirov. — Kralj Aleksander odpotoval v Bukarešto.

Bukarešta, 2. aprila. Zdravstveno stanje rumunskega kralja je postalo tekom noči tako kritično, da so zdravniki izgubili vse upanje. Včeraj se je vršil zdravniški konzilij, ki je ugotovil, da se je influenci pridružilo tudi pljučno vnetje. O tem je bil izdan danes buletin. V dvorskih krogih se resno pripravljajo na katastrofo, ki lahko vsak čas nastopi. Po vsej Rumuniji vlada veliko razburjenje, ker se splošno smatra, da bo po smrti kralja Ferdinanda izbruhnila državljanska vojna.

Rumunska vlada je v zvezi s tem podvela tako v prestolici, kakor v pokrajinski obsežne mere, da prepreči eventualne nemire. Včeraj zvečer se je vršila na policijski prefekturi konferenca vseh šefov varnostne službe, ki je razpravljala o korakih, ki jih bo treba povzeti v slučaju kraljeve smrti. Notranje ministristvo je prepovedalo vsem listom pisati in razpravljati o vprašanju prestolonasledstva. Po vsej Rumuniji je uvedena najstrožja cenzura za brozave, pisma in telefonske razgovore, tako v Rumuniji sami, kakor tudi z inozemstvom. Tudi vsa novinarska poročila za inozemstvo so cenzurirana.

London, 2. aprila. «United Express» poroča iz Bukarešte: Po vsem mestu vlada veliko razburjenje. Za slučaj smrti kralja Ferdinanda se pričakuje veliki politični zapletljaj. Včeraj so se ves dan vršile pri policijski direkciji konference, katerih so se udeležili poveljniki mesta v Bukarešti, poveljnik celokupne žandarmerije in šef rumunskega generalnega štaba. Konferenca se je obsežno bavila z ukrepi proti eventu-

elnemu revolucionarnemu pokretu. V mestu so izzvale veste o tej konferenci veliko paniko. Med prebivalstvom so razširjene alarmantne vesti. Cenzura je poostrena.

Beograd, 2. aprila. Kralj Aleksander odpotuje danes popoldne v Bukarešto. Glasom zadnjih poročil je stanje rumunskega kralja zelo nevarno. Danes jutraj je bil izdan buletin, ki to vest potrjuje. Temperatura znaša 39.7, žila 102, dihanje 23.

Beograd, 2. aprila. Včeraj so bile med Jugoslavijo in Rumunijo prekinjene vse telefonske in brozavne zveze. Glasom uradnih poročil iz Bukarešte se je zdravstveno stanje rumunskega kralja Ferdinanda ponovno poslabšalo.

Pariz, 2. aprila. Rumunski princ Karl, ki biva v Parizu, se pripravlja za odhod v Bukarešto za slučaj, da bi bil pozvan k smrti postelji svojega očeta. Po poročilih, ki jih je prejel iz Bukarešte, je zdravstveno stanje rumunskega kralja zelo kritično.

Dunaj, 2. aprila. Tukajšnje rumunsko poslanstvo priznava, da je rumunski kralj obolal na gripi, vendar pa zatrjuje, da njegovo stanje ni opasno. Ukinitve telefonskih zvez med Bukarešto in inozemstvom se utemeljuje z vremenskim katastrofami. Značilno pa je, da je rumunski lej pričel na angleški borzi naglo padati. V rumunskih krogih vlada prepričanje, da je zdravstveno stanje rumunskega kralja kljub uradnim demantijem brezupno. Vendar bi to ne bilo razlog za padanje rumunske valute, obstoja pa bojazen, da bo prišlo v Rumuniji po kraljevi smrti do težkih notranjih zapletljajev, zlasti še, ker do danes še ni rešeno vprašanje rumunskega prestolonasledstva.

Odmevi našega spora z Italijo

Mednarodno nadzorovanje albanske meje. — Italijanski listi nas obrekujejo še naprej. — Društvo narodov in jugoslovensko-italijanski konflikt.

Pariz, 2. aprila. «Echo de Paris» javlja, da je v italijansko-jugoslovenskem sporu dosežen med velesilami in obema prizadetima vladama sporazum v tem smislu, da ne bo odredena anketa komisija, marveč bo odredena samo provizorična komisija, v kateri bodo beograjski francoski in angleški ataše ter nemški diplomatski zastopnik odpravljali na mejo in ugotovili dejanski položaj. Ta komisija bo od časa do časa pregledala razmere ob meji, ne da bi imela značaj stalne kontrole.

Rim, 2. aprila. Današnji «Messaggero» pregreva obtožbe proti Jugoslaviji ter naglašja, da je Jugoslavija ves čas posredovalne akcije velesil postopala napram Italiji skrajno nelojalno. Pri tem si je prizadevala, da z neprestanim odlaganjem prepreči sestavo ankete komisije, sedaj pa se protivi di-

rektnim pogajanjem z Italijo. V podkrepitev svojih trditev o jugoslovenski nelojalnosti in agresivnosti ponatiskuje «Messaggero» neko izjavo jugoslovenskih komunistov v pariški «Humanité», češ da je jugoslovenska vojaška ekipa v resnici pripravljala napad na Albanijo ter računala z možnostjo vojne z Italijo.

Pariz, 2. aprila. Na včerajšnji seji zbornice je izjavil zunanji minister Briand na interelucijo komunistov glede jugoslovensko-italijanskega spora, da je taktika velesil, ki so opustile misel na sklicanje Društva narodov popolnoma upravičena. Anglija in Francija si prizadevata, da se spor poravnava mirnim potom in da je zato boljše, da se Društvo narodov zaenkrat ne vmešava v to zadevo. Če pa bi se spor poostiril, bo Društvo narodov stopilo v akcijo.

Glas vpijočega pustolovca

V dunajski «Balkanski federaciji», glasilo desperatnih «iredentistov» in publicističnih pustolovcev iz Jugoslavije, nadaljuje neki Joško Cotič s pamfleti na račun naše države in slovenskih ljudi. Pod zaglavjem «Slovenija na razpotju» razpravlja v svojem četrtem članku, kako Slovenija prvenjega trgači vezi in okove vidovdanske ustave.

V pamfletu naravno mrgoli vseh možnih pretiranosti, izmišljotin in natočevanj. «Batine in udarci s puškimi kopiti so tudi v Sloveniji uvedeni kot vzgojna in kulturna sredstva novih oblastnikov. Vse je zapuščeno in razrušeno. Javna varnost se je strahovito poslabšala. Vse pritožbe slovenskega ljudstva, vse predstavke njegovih poslancev so v beograjskem parlamentu brezuspešne. Na vse to odgovarjajo oblastniki samo s skomigavanjem ramen ali z razumevanjem polnim smehljajem ter se izgovarjajo na proračunske nemogućnosti. Ni trajalo dolgo in slovensko ljudstvo se je prebudilo iz svojega sna... Postalo mu je jasno, da je v državi SHS na tretjem mestu, da je podanik tretjega reda. In vse kar svobodno misli in čuti, se zaveda, da pod takimi pogoji, dokler je Slovenija s spornimi vidovdanske ustave priklenjena na veliko hegemonijo, ni upanja, da bi slovensko ljudstvo zopet svobodno zadihalo... Sledijo besni napadi na slovenske stranke in voditelje, nato pa sta posebne pihalve deležni SLS in SKS, o katerih piše člankar:

«Najmočnejši slovenski stranki SLS in SKS energično odklanjata centralizem, se priznavata k federalizmu, se sklicujeta na pravico samoodločbe narodov, toda metode njunega boja so še skrite, obe stranki se še nista izjavili za odkrit boj proti nasilnemu režimu. Njuni pristaji so teh kravih kupčij že stiti, oni zahtevajo z brezpravnimi slovenskimi delavci skupno fronto proti režimu srbske hegemonije in buržoazije. Ta fronta je v zametku. Ni pa več daleč dan, ko se bo razpametila skupna borba podjarmljenih narodov Jugoslavije za pravico in svobodo.»

In v tem pogledu je posebno značilen apel SLS na volice. «Slovenskemu ljudstvu je zdaj dana možnost, da obručuna z usodnim centralizmom, ki izskrva kri slovenskega naroda. Naš program, od katerega ne odstopimo, se glasi: Samouprava, zedinjenje in svoboda Slovenije!»

Očitek s tem citatom je objavil «Slovenec» dne 20. januarja l. l., torej jedva pred dvema mesecema. Kje smo že odslej! Pisarček Cotič, ki je s tem zaključil serijo svojih pamfletov, lahko zbira čisto nove argumente na račun toliko manj simpatičnih «največjih» strank SLS in SKS (!), ki sta gotovo tudi njega že razočarali...

STRESEMANN NE GRE V ITALIJO

Berlin, 2. aprila. Nemški zunanji minister Stresemann je opustil svojo namero, da bi prebil dopust v Italijo. Kakor se zatrjuje, odpotuje v kratkem na francosko riviero.

Iz pestre ljubljanske kronike

Zastrupljenje z lizolom. — Senzacionalno odkritja glede trgovine z dekleti.

Samomori z lizolom so v Ljubljani dokaj redki. Lansko leto sta bila dva taka slučaja. V drugih mestih, zlasti pa v Trstu, so zastrupljenja z lizolom prav česta. V Trstu kronika skoraj dnevno beleži kak slučaj takega zastrupljenja. Lizol pijo običajno nesrečno zaljubljene mladenke.

Včeraj okoli 13.30 se je zgodil v Ljubljani, v Trnovem, poskus zastrupljenja z lizolom. Na svoje stanovanje pri vdovi železniškega uradnika Mariji Dežmanovi v Trnovem je kmalu popoldne prišla vsa razburjena in potra brezposelna sobarica, 21-letna mladenka Jospina T., rojena v Trstu, a sedaj pristojna v Ljubljani. Po postu je prešla razglednico svojega zaročenca, ki je moral pretekli teden oditi k vojakom. Mladi vojak je prav pristočno pozdravil svojo zaročenko. Na razglednico pa je zapisal kratek stavek, da mu je zelo težko, a jo je prosil, naj ne stori nikakega obupnega koraka.

Mladenka je po prečitjanju razglednice odšla na stranišče ter se nato vrnila v svojo sobico, kjer se je med silnimi krici in slabostmi vlegla na divan. Po vsej hiši je močno zadušilo po lizolu. Domači so takoj uganili, da je morala mlada Jospina piti lizol. Ko so videli njen težki položaj, so takoj obvestili stražnico, odnosno rešilno postajo ki je odpeljala nesrečno dekle v javno bolnico, kjer so ji zdravniki izprali želodec in je sedaj izven vsake nevarnosti. Mladenka je bila daljšo dobo brez posla ter si je hotela končati življenje iz obupanosti.

Svoječasno smo javili, da je ljubljanska policija sredi meseca februarja t. l. aretirala in zaprla nekega mladeniča, agenta Slaparia, ki je zvajal mlada dekleta, zlasti natakarike in služkinje v Novski, obljubljal jim lepe in dobre službe, kjer bodo lahko zaslužile velike svote denarja. Mladenici je bil v trgovskih zvezah z nekimi muslimanom v Novski, ki je potem deklice, poslano in priporočeno od Slaparia, spravljaj v javne hiše, od koder niso moge več na svobodo. Dekleta so spravljali celo v Turčijo in druge kraje inozemstva.

Sodna preiskava je doslej zbrala ogromen obtežilni material. Turek, trgovec v Novski, ni naš državljan, marveč je iz Carigrada. Zadnji čas je ta mož napol vse sile, da bi afera v krali vdelež. Ni se mu posrečilo. Tožil je celo nekateri zagrebški liste radi klevete. Nato se je nameraval izseliti iz naše države, da bi se tako izognil preiskavi. Oblasti so na podlagi podatkov ljubljanske policije ta beg preprečile.

Sodna preiskava in poizvedbe policijskega ravnanstva v Ljubljani so ugotovile, da je postalo žrtev teh trgovcev veliko število služkinj in natakarike iz Slovenije. Dekleta so zvajali v južne kraje Slavonije in v Bosno. Ljubljanska policija sedaj objavlja opozorilo na vse prizadete ter ugotavlja, da je bilo mnogo deklet zablavljenih v Slavonijo in Bosno pod pretezo, da dobe dobre službe. Tam so jim trgovci in brezsrčniženji onemogočili vsako svobodno gibanje ter so vse poizvedbe za njimi brezuspešne. Na policijo prihajajo dnevno vprašanja od strani starih in sorodnikov, kje se nahajata ta in ta deklica, služkinja ali natakarika, ker je za njo izbrisana vsaka sled. Sodna preiskava bo prinesla na dan senzacionalna odkritja ter je pričakovati nadaljnjih retacij v Zagrebu in drugih slavonjskih mestih, pa tudi v Ljubljani niso nadaljne aretacije izključene.

ANGLIJA VABI TURČIJO

Carigrad, 1. aprila. Iz poučenih krogov se doznava, da vodi Anglija v Angori tajna pogajanja v cilju, da pridobi Turčijo za svoj protikoncepciji blok. Kot protikoncepciji obljublja Anglija Turčiji mandat nad velikim delom Arabije, ki naj se razdeli. Na ta način bi bil obenem tudi rešen konflikt, ki vlada radi Arabije med Turčijo in Italijo. Razum tega obljublja Anglija Turčiji popolnoma svobodne roke na Kavkazu.

IZSTOP LATIŠKE

IZ DRUŠTVA NARODOV

Varšava, 2. aprila. «Robotnik» poroča iz Rige, da je latiška vlada najavila svoj izstop iz Društva narodov. O tem je službeno obveščen tudi že generalni tajnik Društva narodov sir Drumond.

BETHLENOVA POT V RIM

Budimpešta, 2. aprila. Italijanski poslanik v Budimpešti Turini je včeraj odpotoval v Rim, da prisostvuje sestanku med Musliminjem in madžarskim ministrskim predstnikom grofom Bethlenom. Grof Bethlen odpotuje v Rim v ponedeljek 4. apr. Spremljal ga bo grof Hedervary in njegova žena.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.955, Pariz 225 Newyork 56.85, London 276.00, Milan 269, Berlin 13.535, Praga 168.50, Dunaj 802.

INOZEMSKA BORZE

Curih: Beograd 9.13, Pariz 20.36, London 25.255, Newyork 51.75, Mlän 34.55, Berlin 123.30, Dunaj 73.10.
Trst: Beograd 37.20, London 102.75.

Dobrote klerikalne vlade

Sto in sto železničarjev brez kruha. — Na cesto vrženi stoprocentni invalidi. — Obdavljenje tobačnih delavcev. — Povišanje dohodninskega davka za privatne nameščence.

Dobrote klerikalnih uspehov, o katerih ve «Slovenec» toliko poročati, se od dne do dne bolj kažejo na vseh poljih. Včeraj je bilo več sto železniških delavcev z družinami vred postavljenih na cesto, ker klerikalci v svoji gorčici skrbijo za potrebe «ljudstva» niso znali izposlovati za Slovenijo zadostnih kreditov, da bi se promet vzdržal vsaj na dosednji višini.

Toda dobrote se kažejo tudi na drugih poljih. Doslej so bili n. pr. delavci v državnih podjetjih, v občinski, okrajni in oblastni službi oproščeni plačevanja davka na ročno delo, od 1. aprila dalje pa bodo morali tudi ti plačevati 2% davek od zaslužka in vse doklade, kar znaša nad 3% vseh prejemkov. V Sloveniji so pri tem zlasti hudo prizadeti delavci tobačne tovarne v Ljubljani, uslužbenci državnega rudnika v Velenju in drugod. Davek se jim bo odtrgoval že pri izplačilu mezde.

Klerikalci pa so se spomnili, da je treba tudi na socialnem polju, kjer so doslej «samostojni demokratje samo demontirali», kakor ve povedati «Slovenec», nekaj storiti. Klerikalni minister za socialno politiko je radi tega s 1. aprilom ukinil oddelek za socialno politiko v Ljubljani. Vse uradništvo je bilo čez noč vpokojeno. Ostali uslužbenci pa vrženi neusmiljeno na cesto. Med temi so težki invalidi z 80 do 100% invalidnosti, ki so dobesedno na cesti. Kje naj najde tak pomilovanja vreden človek zaslužek? Koliko krika in vika bi zagnali klerikalci, če bi se to zgodilo pod katerokoli drugo vladno. O tem pa, kar sami počenjajo, ne pišejo nikjer.

Dočim vsi gospodarski krogi zahtevajo izenačenje davkov in so tudi klerikalci še do nedavna najbolj zavajali našo zakonodajo, ki tega ne izvede, so sedaj sami še bolj poglabili razlike. Radikalci so znali za privatne nameščence v Vojvodini in drugih pokrajinah izposlovati znatno znižanje davčne mere, klerikalci pa so slovenskim privatnim nameščencem v dobi najhujše gospodarske in socialne krize davke neznočno povišali. Vsi izgovori «Slovenec» nič ne pomagajo, številke govore prejasno. Zasebni nameščenec, ki je plačeval doslej n. pr. 500 Din davka, bo plačeval od 1. aprila dalje šestkrat toliko. Šele onim, ki imajo nad 5000 Din mesečne plače — in koliko je teh? — so davke znižali. Dejstvo je dalje, da bodo morali privatni nameščenci letos plačevati dvojne davke. osebnodohodno za lansko leto, ki se letos predpiše, in od klerikalne vlade uvedeni novi povišani davek. Če se vzame v poštev, ta se bo na jesen tudi najemnina za stanovanja povišala, je jasno, kakšen davčni bič je spleta dična SLS in njeno skupščinsko zastopstvo slovenskim nameščencem samo zato, da lahko zadosti svoji politični pohlep-

nosti po preganjanju nasprotnikov. Vse to pa tudi dokazuje, da je klerikalni «krščanski socializem» le humbug za nevedne in nepoučene ljudi. Če so lahko radikalni izsilili od finančnega ministra znižanje davkov za nameščence v drugih pokrajinah, bi bilo to tem lažje uspelo tudi klerikalcem, od katerih glasov je Uzunovičeva vlada neposredno odvisna. Toda klerikalcem ni šlo za to, da dosežejo resne kake uspehe za narod, marveč za to, da kar najbolj izkoristijo vladno moč za preganjanje neklerikalnega uradništva. Kaj za to, če umirajo reducirani železničarji s svojimi familijami in na cesto vrženi stodoletni invalidi! Glavno je, da klerikalci pokažejo svojo moč...

Radić proti klerikalcem

Zagreb, 2. aprila. Včeraj zvečer se je Stepan Radić v razgovoru z novinarji dotaknil tudi političnega položaja ter podal daljšo izjavo, v kateri se zavzema za koalicio radikalov, radičevcev in demokratske zajednice. Radić računa s tem, da bo taka vlada v najkrajšem času sestavljena, češ da nobena vlada brez Hrvatov ni trajna. Glede Slovenec je mnenja, da morajo biti v vladi zastopani, toda zastopstvo Slovencev ne sme biti poverjeno klerikalcem. Merodajne kroge v Beogradu je treba ponovno opozoriti na nevarnost klerikalizma.

Veliko posojilo Karlovcu

Karlovac, 2. aprila. Na včerajšnji seji občinskega zastopa je bila v načelu sprejeta ponudba državne Hipotekarne banke, ki je pripravljena dati karlovaški mestni občini posojilo 30 do 40 milijonov dinarjev. Posojilo se bo uporabilo predvsem za regulacijo mesta in zgradbo stanovanjskih hiš.

ODLIKOVANJE ZDRAVNIKA

Beograd, 2. aprila. S kraljevim ukazom je odlikovan z redom Belega orla V. stopnje dr. Vinko Gregorič ob priliki njegove 70-letnice in 40-letnice njegovega zdravniškega delovanja.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z GRČIJO

Beograd, 2. aprila. Jutri odpotuje naša delegacija za trgovinska pogajanja z Grčijo v Atene. V delegaciji so poleg ekspertov, zastopniki ministrstva za trgovino in zastopniki ministrstva za poljedelstvo. Pogajanja se bodo pričela v Atenah in zaključila v Beogradu.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Pogajanja med Italijo in Jugoslavijo

Mednarodna anketa definitivno pokopana. — Kako si v Rimu zamišljajo direktna pogajanja z Beogradom. — Italija še vedno ni iskrena. — Reciprocitete med tiranskim paktom in nettunskimi konvencijami ne more biti.

Sedaj je že toliko kot gotovo, da iz mednarodne ankete na jugoslovensko-albanski meji ne bo nič. Zato pa se diplomacija trudi, da doseže direktna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo v svrhu, da se pride med njima do sporazuma v vseh zadevah, ki so povzročile in še povzročajo napetost med obema sosedama.

Ne da se zanikati, da bi bil tak način direktnega sporazumevanja najbolj smiseln, ako namreč vpoštevamo pred vsem dejstvo, da je ves italijanski nastop v albanskih zadevah izšel iz namena, škoditi nam za vsako ceno ter nas prisiliti na koncesije v drugi smeri. Ako bi se dosegel zares sporazum v spornih vprašanjih med Rimom in Beogradom, bi se s tem jenjala napetost med njima in v tem slučaju bi tudi konfliktov, kakor so zadnje italijanske obdolžitve, ne bilo več. Tako sklepa n. pr. angleška diplomacija, zato forsira direktna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo.

Mi se za taka pogajanja ne moremo ogrevati. Prvič, ker ne more biti logike v tem, da bi se zadeva o italijanskih obdolžitvah likvidirala na tak način. Naglašamo: obdolžitvah, zakaj Italija je nastopila pred Evropo zoper nas z obtožbami, ki so bile, kakor se je pokazalo, zlagane in so pričale o direktnih sovražnih namerah zoper nas. Italija ni storila ničesar, da bi svoje neuteemeljene obdolžitve preklcala ali vsaj omilila, iz česar bi mogli, vsaj formalno sklepati, da jih je storila v dobri veri. Dokler Italija tega ne stori, je na naši strani upravičena skrajna nezaupnost in glede direktnih pogajanj nimamo nikakega vzroka kazati, da so nam zaželena.

Odkloniti neposrednih pogajanj ne moremo in bi nam tudi ne kazalo iz več razlogov. Toda postaviti se moramo na stališče, da bi imelo smisel, ako naj uredijo celokupni kompleks italijansko-jugoslovenskih zadev. S tem pa prehajamo v najbolj kočljiv problem.

v vprašanje odnosov do Albanije.

Rimski viri so za ta slučaj še postavili svoj načrt. Italija bi eventualno predlagala določbe tiranskega pakta, toda predpogoji tega mora biti, da Jugoslavija ratificira nettunsko konvencijo. Zelo enostaven načrt, popolnoma po rimskih željah. Vzemimo, da bi Italija zares opustila ono točko tiranskega pakta, ki je najbolj razburila jugoslovensko javnost, to je garancijo Italije za sedanjim političnim režim v Albaniji. V tem slučaju bi Italija dosegla svoj namen, ki ga je imela s tiranskim paktom, to je prisilila bi nas na ratifikacijo nettunskih konvencij, in bi lahko pakt sam modificirala. To bi bilo za nas toliko kot poraz. Tiranski pakt je bil ofenzivno dejanje Italije; pogajanja na osnovi reciprocitete bi bila umestna samo takrat, ako bi rimska diplomacija revidirala to pogodbo, na kar bi se pogajali o reviziji nettunskih konvencij. To in samo to je oblika je baza za direktna pogajanja med Rimom in Beogradom; na eni strani revizija tiranskega pakta, na drugi strani revizija nettunskih konvencij in nato njih ratifikacija. To so pogajanja med enakopravnimi suverodnimi državami in samo na tej osnovi je mogoče skleniti resničen in iskren sporazum med nami in Italijani.

Revidirana italijansko-albanska pogodba ne sme imeti garancije za obstoj notranje stanje, zakaj sicer je pogodba o protektoratu. Le v taki obliki se ji more pridružiti Jugoslavija, da bi skupno z Italijo in eventualno z Grčijo garantirala Albaniji nedotakljivost njenih meja. Samo take pogodbe moremo akceptirati na Balkanu, drugače se ne strinjajo z dostojanstvom suverene države in načelom Balkan Balkancem, ki je danes vodilno geslo politike v vseh balkanskih državah. Ako so mogoča direktna pogajanja z Italijo v očitani smeri in z navedenim ciljem, tedaj morejo dovesti do uspeha, sicer ne.

brez odgovora odbila. Ko pa jo je nato stalno zasledoval in ji bil tik za petami, kjer koli se je pojavila na ulici, je začela groziti s policijo in palico. Toda Zdravec se ni zmenil, marveč venomer tiho prepeval neko pesem.

Ljubzen ga je zmešala. O tem se je policija lahko najbolj prepričala pri zasliševanju. Oddali so ga v opazovalnico. Največja tragika mladega moža je v tem, da se je navzlic ljubezni do Elze Anićeve prošil mesec poročil z neko Julko, ki pa je kmalu prijavila policiji, da jo goni iz hiše. Ko je bil o prijavi ovržen, se je onesvestil in odleži začel kazati znake vedno večje zmedenosti.

Jugoslovenci!

V ponedeljek, dne 4. aprila ob 8 uri zvečer bo predaval bivši bolgarski poslanec g. dr. Deni Kostov v Mestnem domu o zblizanju južnoslovanskih narodov, in sicer v srbohrvatskem jeziku.

Zelezna veriga sovražnikov nas oklepa v nadi da nam razlaga državo ter uniči komaj priborjeno svobodo. Številnemu neprijatelju moramo postaviti jeklene mejnike nasproti. Kaj je torej naravnost, kakor da sežemo bratskemu bolgarskemu narodu v roko in usvarimo zid, ki bo zaustavil objestne želje prijatelja iz za Soho. Preko provincialnega pravdnika preidimo k uresničenju stoletnih sanj, k stvoritvi neomajnega slovanskega fronta proti tujemu imperijalizmu. V Zagrebju in Beogradu so polne dvorane manifestirale za zblizanje tako z bolgarskim, kakor z vsemi slovanskimi narodi v zavesti, da je v slogi moč, v neslogi poraz.

Zato ne zamudimo predavanja g. dr. Kostova, iskrene našega prijatelja in domoljubnega borca za zblizanje južnih Slovanov!

70 letnica Helene Bavkove

Danes obhaja vrha narodna delavka gospodinja Helena Bavkova 70 letnico svojega rojstva. Vse njeno življenje je bilo ena sama veriga javnega delovanja na narodnoobrambenem in karitativnem polju. Največjo pažnjo je ljubljanka vse svoje življenje posvečala Ciril-Metodovi družbi, kateri je bila v času narodnih bojev v zadnjih desetletjih krepka opora. V svojih mladih letih je bila dobra prijateljica pokojnega slovanskega pisatelja Josipa Jurčiča, s katerim je kovala načrte za obrambo slovanskega naroda pred vedno hujšim nasiljem narodnih sovragov.

Ob njenem jubileju ji vsi, posebno pa še stariji Ljubljančani iskreno čestitamo in ji kličemo: Helena, še mnoge srečnih let!

Tržne cene v Ljubljani

Prvi sobotni tržni dan v mesecu je bil danes nad vse živahen, naval zelo velik. Vse trge je bil zalozen z vsemi živilskimi potrebščinami. Prostor pred Mestnim domom za krompir je bil do zadnjega koma zaseden; bilo je nad 100 vozov krompirja. Cene krompirja na debelo so nekoliko padle in so kmetje ponujali ledo krompir po 1.75 Din kg. Na trgu se je pojavila tudi velika množica suha roba. Veliko je povpraševanje po kosaršah in lerbah. Tudi oljke in butarce za cvetno nedeljo so že na trgu. Mnogo je perutnine, po kateri je bilo veliko povpraševanje in so kmetice mahoma prodale vse, kar so prinesle. Mnogo je jajc, katerih cena je neizpremenjena. Pač pa so cene prašičjemu mesu in slanini poskočile. V ostalem so cene naslednje:

I. Mesni izdelki: goveje meso v mesni-
cah 18. na trgu 1. 18. II. 10-15, telečji 1.
20. II. 17. prašičje 1. 27.50-28. (15. marca
je bilo 1. 22.50). II. 22.50-25. slanina 22-
24. slanina na debelo 23. prekajena 25-28.
mast 24-25. šunka 30 do 35. prekajeno me-
so 1. 30. II. 25-27.50. koštrunovo meso 13
do 14. lagnetina 20. kozličevina 20. konjsko
meso 1. 8. II. 6. sveže kranjske klobase 25.
polprekajene 32-35. suhe 50.

II. Perutnina, zali, ribe: kokoši 30-40.
petelin 30-35. domači zajci 10 do 30. karpi
25 do 30. ščuke 20 do 30. posrvi 60. klini
15-20. pečenke 10, žabji kraki 1 komad
0.25.

III. Mlečni izdelki: mleko 2.50-3. suro-
vo maslo 44. čalno maslo 55. maslo 44. bo-
hinjski sir 36-40. sirček 10, jaja 0.75-1
dinar komad.

IV. Kruh: beli 7. črni 5. rženi 5.
V. Sadje: na trgu že mnogo domačih
jabolk. cene: 8-12. cene oranžam so po-
skočile. Prodajalo se komad 1 do 4. limone
0.75-1. fige 10-12. orehi 14. luščeni 36.
suhe češnje 10-12. suhe hruške 8.

VI. Mlečni izdelki in fižol: moka št. 0
5.50-6. št. 1 domača 5.25. št. 2 domača
5.25. št. 3 domača 4.50. št. 4 domača 4.50.
kaša 6-7. ješenji 7-10. leščenjiček 12.
koruzna moka 3-4. koruzni zdrob 4 do 4.50.

da je Horalkova soproga nenadoma
umrla. Med zaslišanjem je planil k oknu,
razbil s pestjo šipe in hotel skočiti
na cesto. Policija ga je v zadnjem li-
pu prestregla in preprečila samomor.

Občinstvo je napeto pričakovalo,
kaj poročila na obtožnico obtoženec.

Po dvorani je začelo kakor v
ulju pred rokami, ko je začel obtožene-
c s slabim glasom odgovarjati na pred-
sednikova vprašanja. Odgovarjal je
kratko z »da«.

Tudi na vprašanje, ali se čuti kriv-
nim, je odgovoril tiho »da«.

Ko mu je stavil predsednik prvo
vprašanje glede načina umora, se je
obrnil Hora k porotnikom.

Inkriminatorno dejanje sem izvr-
šil pri popolni zavesti in uradni, da
me obsojite.

Presenečenje med občinstvom in
porotniki je bilo še večje, ko Hora na
druga vprašanja ni hotel odgovorjati.
Predsednik ni preostalo drugega nego
pričeti z zaslišanjem priča.

Disponent Borovička je izpovedal
najprej o razmerju do umorjenega kot
družabnika. Vse, kar je povedal, je bi-
lo javnosti itak znano. Ljudje so nam-
reč dobro vedeli, da je glavni lastnik
podjetja Hora.

nšenični zdrob 7. aldova moka I. 9. II. 6-8.
ržena moka 4.50 do 5. fižol ribničan 400.
prepelica 400. grah 430 do 500. leča 700
do 900.

VII. Zelenjava: glavna solata (glavica)
3 do 4 aliserica 16. berivka 50. motovilec 15.
rad 12. kislje zelje 4. ohrovti 5 do 6. karfiol
8 do 10. koleraba 4 do 5. noddemeliska 2-3.
špinaca 10-12. tržaški grah v stročju 16.
krompir na debelo 1.75-2. na drobno 2-2.25.
novi krompir tržaški 11 do 12. kislja
repa 3. korenje 2 do 7. peteršiljček 8 do 12.
zelenjava za juho 8 do 12.

Sport

Nogometno prvenstvo v Ljubljani

Jutri, v nedeljo, se odigra na igrišču
ASK Primorja II. kolo pomladanskih no-
govstvenih tekem Hermes in Slovan nastopi
ob 14.30. Primorje in Jadran ob 16.
Reka in Svoboda absolvirata svojo tekmo
že ob 10.30 dopoldne.

Hermes nastopi proti Slovanu v svoji
običajni dobro vizirani sestavi, ki velja
momentano za eno najboljših ljubljanskih
moštvo. Slovan postavi tudi dosti močnej-
še moštvo kot preteklo nedeljo proti Iri-
ji in nikakor ne bo neopasen nasprotnik
Hermesu. Pričakovati je med njima otvor-
jene igre prav tako kot v srečanju med
Primorjem in Jadranom, o katerem je bi-
sto negotova, katero moštvo bo odneslo
zmago. Primorje ima radi svoje slabe po-
zicije v prvenstveni tabeli dovolj vzroka
potrditve se, da zmaga in si reši obteži
iz tega srečanja ter tako napreduje s po-
slednjega mesta tabele, kamor ne svoli mo-
či nikakor ne spada.

Reka postaja resen tekmeč za prvaka
II. razreda. Ako jutri zmaga, pride že na
čelo tabele V Svobodi pa naleti na moštvo,
proti kateremu bo morala zbrati vse svoje
sile.

— SK Svoboda. Za lutišnje prvenstve-
no tekmo s SK Reko morajo slednji igralci
biti točno ob 10 na igrišču Primorja: Ban-
Novak, Papler, Seme, Harš, Sušnik, Bag-
la, Toplišek, Gahersček, Kovac, Potrat, Kavečič, Kozamernik, Germek.

— Zanimivo hasensko tekmo bomo imeli
jutri v Ljubljani. Podsavez hoče dobiti
podlago za sestavo ljubljanske hasenske
reprezentance, ki bo morala že v bližnji
budućnosti nastopiti proti Zagrebu in Ma-
riboru in je zato odredil za jutri ob 11. na
titovskem igrišču Atene tekmo dveh družin
A in B sestavljenih iz najboljših ljubljanskih
hasenačev. Družina A bodo tvorile
igralkice Iirije in Atene, družino B pa kom-
pletna postava Primorja, ki je v hazeni
danes poleg Iirije morda najmočnejši klub
Slovenije. Tekma bo zato prav zanimiva.

— Službeno iz LHP. Za lutišnje trening
tekmo se dolroč kot sodnik g. Vončina. —
Sklicujem za ponedeljek 4. aprila ob 20.
v damski sobi kavarne Emone selo uprav-
nega odbora. Naprosajo se sledeči gg. da
se le sigurno udeležijo: dr. Robič, Pevalček,
Mihalčeva, Baltezar, Polakova, Vončina,
Jančigajeva, Vodeb, Petričeva. Slednja se
naprosijo, da preda ozende. — Predsednik.

— Ozemem obisk pri angleških pokal-
nih tekmah. Pomladanski pokalnim tek-
mam v Angliji je prisostvovalo 2.800.000
gledalcev, ki so plačali 64 milijonov Din

vstopnine. Finale se vrši v stadionu v
Wembleyu. V stadionu je 35.000 sedežev.
Nolez tega na prostora še za 55.000 stojišč.
— Sumomor na tekmi. V Montpelieru
v Franciji se je nedavno primeril tragichen
slučaj. Po tekmi se je ustrelil naš igralec,
ki je zakrivil poraz svojega kluba. Težko
poškodovanega so prepelali v bolnico,
kjer se bori s smrtjo.

— Veslaška tekma Oxford—Cambridge.
Danes se vrši na Themsi tradicionalna ve-
slaška tekma Oxford—Cambridge. Današ-
nja tekma med obema univerzama je že
79. Lansko leto je zmagala univerza Cam-
bridge. Za tekmovalce vlada ogromno za-
nimanje.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 2. aprila 1927; katoličani:
Franja; pravoslavci: 20. marca, Jovan.

Jutri: Nedelja, 3. aprila 1927; katoličani:

Rihard; pravoslavci: 21. marca, Jakov.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: ob 15.: »Predstava
pomladke rdečega križca. Opera: zaprta.

Kino: Matica. »Križarkac.

Francoski koncert za spomenik kralju Pe-
tru ob 20. v Unionu.

Akademija in ples Sokola II. ob 20. v
Zvezdi (kazinska dvorana).

Češki zahvalni večer v restavraciji Zvezda.

Predavanja: Ob 20.30 v družstvu Soča (Re-
stavracija Dvor): dr. Bšhm »Pogoji, od kato-
rih zavisi moč, blagostanje in ugled države.

Ob 18. v družstvu »Preporoč v Kazini: »Zgo-
dovina zrakoplovstva in njegov razvoj do dan-
esne.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Gledališča: Drama: ob 15.: »Danes bomo
titi. — Opera ob pol 20.: »Orlove.

Kino Matica: »Križarkac.

»Sumatra, domovina Malajcev, kinopred-
stava ZKD ob 9.30 in 11. v Matici.

Sportne prireditve: Nogometne tekme na
igrišču Primorja: Ob 10.30 Reka-Svoboda. Ob
14.30 Hermes-Slovan. Ob 16. Primorje-Jad-
ran. Hazena: A tim — B tim na igrišču Ate-
ne ob 11.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Sušnik, Marijin trg; Ku-
ral, Gosposvelska cesta.

Solnce zaide danes ob 18.28, vzide jutri
ob 5.39 in zaide ob 18.29.

Marčeva jubilejna nagrada

„Slovenskega Naroda“

V četrtek 31. marca smo poslali v svet
v drugič izvod »Slovenskega Naroda«, zdru-
žen s tisočdinarsko jubilejno nagrado za
marec. Izvod je sreča zanesti

g. Teodorju Lipicerju,
trgovskemu slugi v Ljubljani, Vošnjak-
kova ulica 18.

Gosp. Lipicer kupuje »Slovenski Narod«
redno v trafiki Sever v Selenburgovi ulici,
kjer je kupil tudi četrtkov izvod. Predložil
ga je danes naši upravi, ki mu je takoj iz-
plačala zanj 1000 Din.

Izvod z aprilovo nagrado pride v
promet v prvi polovici tega meseca,
tako da bo prišla nagrada onemu, ki
mu jo sreča nakloni, ravno za pirhe.

Kraljica Saba

Največji ljubavni roman sveta!

Fenomenalni velefilm prve vrste! Raz-
koše na dvoru kralja Salomona. Kolo-
salna dirka konja in voz... Večni ritem
ljubezni in strasti... Tempo — hitrost
— dirkanje — ludost... — 500.000 so-
delujočih.

Višek režijske umetnosti!

Prekrasna kraljica Saba ubija v poročni
noči svojega moža Armuda, da se reši
tirana in osvobodi svoj narod. — Neiz-
merno bogastvo divne Sabe. — Dirka-
nje na vozovih. — Zmaga kraljice Sabe.
— Mladi David na poti v Jeruzalem.
— Ugrabljenje. — Skrivnost kraljičine
grobnice. — Gizdavost in sijaj propad-
lih narodov, ki so živeli in uživali živ-
ljenje... itd. itd. Vse to je prepleteno
s scenami najnežnejše ljubavi in poezije!!
To grandiozno filmsko delo predvaja
jutri, v nedeljo, oba dela v
enem sporedu.

ELITNI KINO MATICA, naj- udobnejši kino v Ljubljani.

Preskrbite si pravočasno vstopnice!

Kaj vse ljubezen stri...

Filmski beg hčerke slavonskega bogataša. — Zločin prevaranih ljubimcev. — Ljubezen ga je zmešala.

Mala slavonska vas Račnovci pri
Vinkovcih je te dni doživela izredno
senzacijo. Zgodila se je omica, ki se
boli romantično ne da zamisliti in jo
dandanes vidimo le še v filmih.

Anica Smilaničeva, hčerka neizmer-
no bogatega veljaka, se je že tekom
svojih študijev v Zagrebu zaljubila v
dijaka Ilijo Mariča in ga hotela poro-
čiti. Ker so starši nasprotovali, sta se
zaljubljenca dogovorila za beg ter v
noči od 27. na 28. marca zares izvršila
svoj načrt.

Anica je svojemu očetu pobrala 46
tisoč dinarjev. V nočni tišini zapustila
hišo in skočila v avto, s katerim jo je
ljubimec čakal kraj vasi, nakar sta od-
dirjala na stališče, ki je predstavljal
presenečenje očeta, ko je naslednje ju-
tro prečital hčerkino poslovilno pismo
in opazil občuten primanjkljaj v svoji
mizi. V Brčkem je k sreči dobil na raz-
polago neki avto in se podal na zasle-
dovanje širih Slavonije. Sled je vodila
v Vojvodino, kamor je stari Smilanič
gnal svoj avto z vso brzino. Tik pred
Somborjem je zajel oba mlada begun-
ca. Prizor, ki se je tu odigral, je bil se-
veda izredno dramatičen. Oče je klet,
hčerka jokala, fant pa je smatral za
najumestnejše, da se poslovi po franco-
ski. Oče in hčerka sta se vrnila domov,
Ilija pa je izginil na tako zagoneten na-
čin, da ga še vedno išče policija.

Merima, hčerka posestnika Bajrama
Muslijevića v selu Matejci okraj Sko-
plja, je s svojo lepoto očarala celo vr-
sto vaških, pa tudi okoliških fantov.
Ljubimkovala je zdaj z enim, zdaj z
drugim. Izpovedka je to bilo prikrito,
zadnje čase pa so ljubimci dogajali, da

nihče izmed njih ni »edini«. Sklenili so
osvoiti.

Nedavno noč je Merima tiho vstala
in se sp plazila iz hiše, da je nihče doma-
čih ni opazil. Bržčas je šla na sestanek
z enim izmed svojih številnih ljubim-
cev. Ko je stopala preko dvorišča, je
zadonelo pet strelcev iz samokresa. Ko
je prihitel oče Bajram pogledat, je Me-
rima že izdihnila v mlaki krvi. Bila je
vsa razmesarjena.

Napad so izvršili trije mladeniči.
Prvi je streljal, drugi napadel s sekiro
in li presekal desnico tretji pa jo ob-
delal z nožem. Vseh šest strelcev je oči-
talo v prsih in je Merima seveda takoj
podlegla napadu, ki se je moral odigrati
z bliskovito naglico in strašno ma-
ščevalnostjo treh prevaranih fantov.

Na stanovnju privatne uradnice El-
ze Anićeve v Zagrebu se je te dni od-
igrala tragikomična scena. Na vrata je
potkal trgovski pomočnik Stefan Za-
dravec. Prišel je brez čevljev, samo
v nogavcih, in dejal gospodinj, da bo
odšel stanovat tu, pri Elzi Anićevi, svoji
ženi. Gospodinja je bila izpocetka
presenečena, ko pa je uvidela, da ima
opravka z zmedencem, ga je hotela od-
gnati, toda fant ni popustil. Stopil je v
sobo Elze Anićeve in sedel na stol pri
peči, gospodinja pa je hitela poklicati
policijo, ki je zmedenca v nogavcih
odgnala s seboj.

Tu se je ugotovilo, da je nesrečni
zaljubljenec Zdravec že cela dva me-
seca pošiljal Elzi Anićevi anonimna lju-
bavna pisma. Vsak dan eno, polno lu-
bavnih izlivov. Pred tedni je ustavil
na cesti in to vprašal, ali hoče postati
njegova žena. Anićeva ga je seveda

trdke Hora in dr. je bil obtožen ro-
parskega umora, izvršenega nad svo-
jim družabnikom Karlom Horalkom.
Obtožnica mu je očitala, da je imel pri
umoru podle namene.

Obširno je bil opisan način umora.
Hora je postavil k oknu Horalkove
spalnice lestvo in ustrelil dvakrat sko-
zi okno. Prestrelil je oba roma na ok-
nu in zadel svojega družabnika v pr-
sa. Ena krogla mu je prebila srce.

Po umoru se je sam zgasil na ko-
šičskem komisariatu.

Kot motiv tega groznega zlo-
čina je navedel obtožnica obtoženče-
vo poželjenje po ženi umorjenega dru-
žabnika. O tem bo zaslišana kot priča
Horalkova služkinja, Morilec se je ho-
tel tudi maščevati nad svojim družab-
nikom zato, ker ga je ovadil v znani
košičski aferi, ki se končala s smrtjo
Vaclava Polavskera.

Obtožnica je dalje navedla, da je
morilec svoj zločin sicer priznal, da pa
pri prvem zaslišanju ni hotel navesti
nagibov. Sploh je vsa poiznilla glede
podrobnosti odločno odklonil.

Končno je obtožnica navedla vse
okolnosti Horovega samomorilnega lo-
zikusa. Morilec je hotel s glasom obto-
žnice izvršiti samomor, čim je izvedel,

Ladislav Višdvak:

42

Skrivnost mrtvašnice

Ne, vsi, ki so ga poznali, so pričako-
vali, da nastopi v vlogi morilca zopet
elegantno, kakor je nastopil na borzi
in v družbi, kjer so spoznali. Neustra-
šen in bojevit bi moral biti tudi na za-
točni klopi. Tudi v porotni dvorani so
hotel ljudje čuti iz njegovih ust ono
duhovitost, ki ga je često rešila iz ne-
prijetnega položaja ali iz zagate. Ob-
činstvo je pričakovalo od nega isto
zaničljivo gesto, s katero je kupoval
duše in telesa. Ta gesta se je zdelo ne-
šetim njegovim prijateljicam izredno
mikavna.

Občinstvo je računalo s pogledom
izurjenega in o vsem poučenega bor-
zianca, ki ima v svojem žepu vedno
pripravljeno mesto za vsebino tujega
žepa.

Toda o vsem tem ni bilo duha ne
sluha. Radovedneži so se že teden dni
pred obravnavo topili za vstopnice, zdaj
pa naenkrat tako razočarani.

Po uvodnih formalnostih se je pri-
čelo takoj čitanje obtožnice.

Pavel Hora, bankir in družabnik

polne in ugotovil, da je Horalek m-
tev. Kmalu po njegovem prihodu je Ho-
ralkova soproga podlegla otropitju sr-
ca, ne da bi se pred smrtjo zavedla.

Po porotni dvorani je zašumelo, ko
je predsednik poklical Horalkovo služ-
kinjo Marijo Bartoškovo. Na njeni iz-
povedi je v bistvu slonela motivacija
obtožbe.

Hočete za Veliko noč na Bled ali v Rogaško Slatino?

Dvodnevni izlet velja samo 200—250 Din. — Življenje na Bledu ali v Rogaški Slatini ni dražje od življenja v Ljubljani ali Mariboru. — Železniške zveze so nad vse ugodne.

Dasiravno pri nas celo visoke šarže onega kroga, ki je poklican, da širi smisel za domačo letovišča in kopališča, še vedno raje zahajajo v fašistovski Italijo, kakor ne nedavno sam priznal gospod — n v »Jutru« smatramo vendar za svojo dolžnost, da ponovno opozorimo naše čitatelje na krasne in udobne izlete v naše domače letoviške centre, ki so zlasti pripravljeni za velikonočne praznike, ko sta dva prosta dneva in lahko pridejo take izlete tudi oni, ki so sicer priklopi na svoj urad in svoje posle. Že zadnjič smo čitatelje opozorili na to, da taki izleti niso nič dražji kakor pa če go mahneš v okolico in si ga tam malo privoščiš. Imajo pa poleg tega to prednost, da se človek seznanja z naravnimi krasotami naše še vse premalo znane domovine in nudijo vsakemu izletniku obilo užitka.

Kogar za praznike ne mika na morje ali misli, da je potovanje preveč naporno, temu bi svetovali, da si privošči kratek oddih v enem izmed naših domačih, a dandanes že svetovno znanih letovišč: Bled in Rogaška Slatina. Železniške zveze so izredno ugodne a cene se sedaj v predsezoni popolnoma nič ne razlikujejo od cen v drugih mestih. Nasprotno so n. pr. hotelske sobe sedaj na Bledu še mnogo cenejše, kakor pa v katerikoli hotelu v Ljubljani. Zato bi bili taki izleti posebno priporočljivi za one ki si v glavni sezoni iz finančnih razlogov ne morejo privoščiti takega užitka. Tako Rogaška Slatina kakor Bled se začne okrog velike noči prebujati. Narava oživlja a tudi promet postaja od dne do dne življnejši, dokler se ne razvije v glavno sezono. Oba kraja sta v tem času najkrajše in v marsikaterem oziru celo bolj privlačna kakor v bučni glavni sezoni. Kdor si hoče res odpočiti, ta naj izkoristi sedanj dobo, ki mu res nudi popoln mir.

Železniške zveze so na vse strani ugodne. Iz Ljubljane na Bled je najbližji priročen jutranji vlak, ki odhaja ob 6.37 in pride na Bled ob 8.20. Iz Lesc do Bleda potuje izvošček, ki bi si ga lahko vzeli tudi na vsak dan, za 10 Din po osebi v 35 minut oddaljen Bled. Če pa se raje voziš z avtomobilom, pa tudi ne plačaš nič več. Na čast blejskim fjakarjem in šoferjem je treba namreč naglasiti, da so v cenah zelo solidni in tujevc v nobenem oziru ne izkoriščajo, zavedajoč se starega pravila, da je solidnost najboljša in najuspešnejša reklama. To velja tudi za blejske hotele. Pred par dnevi sem se vozil skupno s par Dunajčani, ki so obiskali Bled in se kar niso mogli načuditi, da dobiš na Bledu lepo sobo že za 15 Din! Prav tako ugodne so tudi zveze nazaj. Iz Lesc odhaja večerni vlak ob 19.23 in pride v Ljubljano, gl. kol. 21.05. Tako jutranji vlak proti Bledu kakor večerni z Bleda ima iz Ljubljane zvezo na vse strani in je tako tudi oddaljenostim omogočen tak izlet.

Stroški za izlet na Bled so n. pr. za Ljubljana povsem minimalni. Na kratki progi se brez vse skrbi lahko pelješ v III. razredu in te stane vožnja tja in nazaj do Lesc 42 Din. K temu priračunaš, ako ti ni za pešhojo po lepi prahu prosti cesti od Lesc do Bleda, po 10 Din za izvoščka tja in nazaj. Če ostaneš dva dni na Bledu, si moraš torej za eno noč najeti sobo, kar te stane 15 do 40 Din. K temu še hrana za dva dni, dnevno 50 do 70 Din. Tako te stane torej ves dvodnevni izlet 180 do 200 Din. In če računaš še vožnje po jezeru, izlete v okolico in druge male izdatke, pride dvodnevni izlet na 220 do 250 Din, znesek, ki ga z lahkoto zapraviš tudi po ljubljanskih gostilnah in kavarnah. Za oddaljenije se povečajo stroški le za vožnjo do Ljubljane. Izlet na Bled je torej najcenejši, a najprijetnejši oddih za velikonočne praznike. Kdor si hoče pripraviti lep užitek, naj se za Veliko noč popelje na naš gorenjski biser!

Za »Stajerce« pa je kakor za »Kranjce« Bled ugodna in prijetna letovna točka Rogaška Slatina. Splošno se opaža, da to divno zdravilišče veliko bolj cenijo n. pr. Zagrebčani, ki imajo mnogo manj ugodne železniške zveze, kakor pa mi, ki nam leži takorekoč pred nosom. Za proračun vzemimo najoddaljenije Maribor. Iz Maribora odhaja jutranji vlak do Grobelnega, kjer je treba prestopiti, ob 5.20 in pride v Grobelno ob 6.46 od koder ima takoj zvezo proti Rogaški Slatini, kamor dosepeš ob 9. dopoldne. Iz ljubljanske strani je najprijetnejši jutranji vlak ob 5.26, ki ima zvezo v Grobelnem ob enem z mariborskim vlakom. Nazaj je najprijetnejši vlak, ki odhaja iz Rogaške Slatine ob 17.50 in pride v Maribor ob 21.56. v Ljubljano pa ob 21.46. Iz Ljubljane do Rogaške Slatine in nazaj stane vožnja 90 Din. Iz Maribora do Rogaške Slatine in nazaj pa v III. razredu 60 Din. Tudi cene v Rogaški Slatini so zelo nizke. Za sobe veljajo v predsezoni znižane cene (25 odstotkov popusta!) in gostje, ki ostanejo tam le dva dni odnošno en dan, ne plačajo nobenih taks. Celodnevna oskrba v boljšem hotelu s sobo vred stane za oba dni povprečno 100 Din. Tako pride torej dvodnevni izlet v Rogaško Slatino povprečno tudi na 200 Din.

Malokateri kraji imajo tako ugodne prilike za take izlete kakor mi. Zato bi bil naravnost greh, da bi jih ne izkoristili pred vsem oni sloji, ki se tega užitka ne morejo privoščiti v času glavne sezone, ko so hoteli prenapolnjeni. Prav tako pa bi bil tudi greh, da bi zahajali še nadalje v tujino, krasote naše domovine pa bi prepuščali tujcem, ki jih vedno bolj cenijo in prihajajo vsako leto v večjem številu.

Zato pa: Kdor le količkar zmore, naj posesti o velikonočnih praznikih ali našo rivijero ali pa naša lepa domača letovišča.

in Italije. To znači, da v primeru kake narodne konflagracije lahko doživimo s teritorijem teh držav napad celih letalskih eskadril in s plinom napolnjenih bomb, še preden bomo obveščeni o vsemem stanju. Naša mesta niso trdnjave. A ruševine znamenite zgodovinske katedrale v Reimsu najboljše dokazujejo, kako strašno lahko v vojni trpijo tudi neutrujena mesta.

Nova uničevalna sredstva.

Upoštevati moramo predvsem sredstva, ki se bodo v bodočih vojnah uporabljala. Letala in zrakoplovi bodo metali bombe z eksplozivni in otrovni plini. Učinki eksplozivnih bomb so znani iz svetovne vojne. Dočim pa se pred eksplozijo lahko reši marsikatera oseba, trujejo otrovni plini vse, kar je živega, ljudi in živali, zemljo in rastline. Poglavito obrambno sredstvo so zaščitne maske, ki se dajo hermetično zapreti. Na Angleskem ima vsaka civilna oseba zaščitno masko. A pri nas? Sredstva državnega proračuna ne zadostujejo v to svrhu. Istotako se na državne stroške ne da zgraditi dovolj varnih prostorov. Preskrbeti bi torej morali eno in drugo premožni meščani, dočim naj bi se za varnost onih, ki nimajo denarja za nabavo zaščitnih sredstev, pobrigale mestne občine in druge samouprave. Potrebna je nujna organizacija vseh državljanov v svrhu obrambe življenja neborcev in njihovih obitelji. Imamo dve organizaciji: Aeroklub »Naša krila« in Deželno kemično stražo. Ali je javnost o teh organizacijah potrebno informirana? Ali se zanima zanje, ali jih podpira? Ali so naše občine poučene o njih? Imajo z njimi voščke kake stike?

Časi so resni. Te dni so prinesli listi vest, da se v nekaterih sosed. državah potencira izdelovanje vojnega materiala in posebno otrovni plinov. Treba je torej dobro prebrskati, ali je iskrena miroljubnost naše države in trdna želja, da se očuva mir v prid našega ekonomskega in kulturnega napredka, zadostna obramba proti vsem pripravam v drugih državah? Treba je resnici pogledati v oči in odkrito konstatirati, da smo propustili že dovolj časa za svoje priprave. Ne za napad, marveč za obrambo! In sicer v prvi vrsti za obrambo neborcev, žen in otrok, ki so v slučaju vojne gotovo v večji nevarnosti, kakor vojniki na fronti, opremljeni z vsemi modernimi sredstvi.

Zaščita pred plini.

Zaščita je dvojna: Individualna in kolektivna. Individualna se da lažje prevesti, ker je za to potrebna sama dobra maska, ki se jo nauči vsak posameznik pravilno namestiti. Ako ni dobro poučen o pravilnem in hitrem namestitvi maske, tem prej podležje škodljivemu vplivu otrovni plinov. Kolektivna zaščita obstoja v specialno zgrajenih prostorih, ki se dajo naglo hermetično zapreti in po prenehanju napada dobro desinficirati. Seveda morajo ti zaščitni prostori biti opremljeni z dovoljno mero kisika. Take kletke lahko posamezniki zgradijo s primerno podporo, v Ljubljani bi za to seveda bila predvsem kompetentna mestna občina.

Bomba napolnjena s plinom in teža 600 kg zatruje v par minutah območje kakih 160 km². Čitatelji si torej lahko sami izračunajo, da je potrebno le minimalno število letal, da izročijo svoje »sladkobre« na površino našega mesta. Nedavno resno stanje je posebno nas v trikotu granic pripravilo k pozornosti in čujčnosti, ki nas podvzga k nujnim, četudi zaslišnim obrambnim ukrepom.

Ameriške zanimivosti

Vojna med banditi. — Tovarna za ubijanje dojenčkov. — Ne tepe žene! — Pravljica sreča.

Med čikaškimi banditi oziroma tihotapci je po daljšem premirju zopet izbruhnila krvava vojna, ki je vnovič zahtevala več človeških žrtve. Sredi marca je bilo tekom 48 ur ubitih pet oseb, včimoma tihotapcev. Policija je v tej borbi brez moči, kajti čim nastopi proti tihotapcem, se ti takoj združijo v skupno fronto proti njej. Tihotapce tope so silajno organizirane ter razpoložajo z najmodernejšim orožjem.

Ameriška kriminalna kronika beleži novo strahovito odkritje. V kaliforniskem Los Angelesu, so prišli na sled groznim zločinom. Policija je aretirala neko Mary Hinesovo, ki je bila upravitelja otroškega doma v Monetti, par kilometrov od Los Angelesa. Hinesova je jemala v vzgojo nezakonke otroke, ki nato včimoma izginili brez sledu. Tekom treh let je tako izginilo nad 40 dojenčkov. Za svoj ogaben posel je Hinesova zahtevala po 100 dolarjev (5600 Din) za dojenčka. Policija sedaj išče mesto, kamor je Hinesova zakopavala nedolžne žrtve, brutalno zver v ženski osebni pa je izročila sodišču.

V Chicagu je nedavno vzbudil senzacijo samomor enega največjih ameriških bogatašev, velekapitalista Frencha Sorterja. Sorter je zapustil svoj ženi v oporoki 12 milijonov dolarjev (okoli 672 milijonov Din), čikaški univerzi pa 500.000 dolarjev (t. j. 28 milijonov Din). Vzrok milijonarjevega samomora ni znan.

V Ameriki ima žena zelo privilegirano stališče. To se je videlo tudi v procesu zakoncev Chaplin in Lite Gray, kjer je bila sprva vsa javnost na strani Lite, kasneje pa se je situacija zopet preokrenila v prilogo Chaplina. Drug zanimiv slučaj, ki priča, da za zakonske može ni baš preveč znano v Ameriki se je obravnaval te dni pred sodiščem v Westonu, v državi Illinois. Zagovarjal se je neki Leo Donnelly, ki je med prepričoma namitil svojo ženo. Bil je obsolen na mesec dni zaporu, povrh pa prejme tudi deset udarcev s palico, da bo sem skusil, kako prijetno se batine.

Pred sodiščem v Danvillu je bila obsojena na smrt neka jedva 20letna zamorka.

Imela je ljubavno razmerje z nekim fantom bele rase, ki pa ji je postal nezvest. Iz osvete mu je zasadila nož v srce. Obsodbo je sprejela ravnodušno in istočno mirnostjo.

O dveh izrednih slučajih sreče poročajo ameriški listi. V mestecu Grand Rapids v državi Michigan je kupila stara in uboga ženica za malo vsoto denarja že precej obrabljeno zofo. Kako je bila ženica presenečena, ko je v zofi našla prekrasen prstan z diamantom. Prstan je baje vreden okoli 50.000 dolarjev t. j. okoli 2.800.000 Din. Ker se lastnik ni javil, ostane prstan ženici, ki je dobila že nešteto ponudb da ga proda. Starka je sedaj bogato preskrbljena za vse življenje.

Slična sreča je doletela tudi zamorca Arturja Sewella iz Chicaga. V Cameronu je imel lepo farmo, ki mu pa ni nesla dobička. Že jo je hotel prodati, ko so njemu ozemili odkrili nafto. Sedaj mu farma nese mesečno 12.000 dolarjev dohodkov (okoli 670.000 Din).

V Newyorku bodo na 59. aviniji zgradili ogromen hotel z 38 nadstropji. Stavba bo veljala 10 milijonov dolarjev (560 milijonov Din). Poslopje bo razkošno opremljeno, celo kljube na vratih bodo pozlačene. Seveda bo hotel dostopen le filmskim divom in dolarskim princem.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

Drama.
Sobota, 2. Ob 15. Kralj Oidipus. Predstava Pomiadka Rdečega križa I. dr. gimnazije. Izv.

Nedelja, 3. Ob 15. Danes bomo tihi. Ljudska predstava pri nižnjih cenah. Izv. Ponedeljek, 4. Božji človek. D.

Opera.
Sobota, 2. Zaprt.
Nedelja, 3. Orlov. Opereta. Premijera. Izv. Ponedeljek, 4. Zaprt.
Torek, 5. Eros in Psyche. C.

Mariborsko gledališče

V zadnjih tednih je stopila v ospredje prav izrazito naša drama. V Strindbergovi komediji »Tovariši« nam je predstavila avtorja nekako z manj znane strani, ki pa je ostal tudi v tem delu zvest spoznanju, da ima žena samo tako dolgo svojo vrednost, dokler jo gledamo le s srcem, izgubi jo pa, ko hoče postati tako enakovredna kot tovariš. Posebej je treba opozoriti na tip, ki ga je podala ga. Buksekova z gospo Hall.

Iz domače literature je prišel na vrsto Cankarjev »Za narodov blagor«. Bili so to svetli večeri, ko nam je govoril z odra Cankar. Vsaj igralci so se v Cankarjevemu imenu res potrudili: dr. Grozd (Kovič) in Štuka (Železnik) sta si nadela zgodovinski maski, ki ju pa nista v podajanju konsekvntno ohranila, predvsem je bil g. Železnik premalo odločen; vendar nam ni podal boljšega škupe niti g. Skrbinskič, ko je gostoval v Mariboru, čeravno je bil prizor, ko zveže Grozdu jermene, res nekoliko eleknejši.

Opera je potivala in hodila le na vaje. Ko se je zdelo, da je že vendar vse pripravljeno, so prišlo Beethovneve proslave, pri katerih so bili tako v Mariboru kakor v Ljubljani udeleženi vojaška godba in pevec, probe so zastale in premijera se je na škodo gledališča zopet odložila. Sele dne 22. marca je bila premijera Puccinijeve »Madame Butterfly«, ki nam je v celoti res uravala. Scenarija in vsa oprema nova ter nepričakovano lepa; glasbeno je bilo delo izpolnjeno do podrobnosti, le pevec so bili bolj koncertni kakor operni, vendar je bila trojica gd. Kocuvanov, gd. Burja in Neralič na visku.

Opereta ni prinesla ničesar novega, večno menjavanje med »Veselo vdovo«, »Cienom baroncom«, »Orlovom« in »Groficco Marico«. »Grofica Marica« je proslavila svoj 25. nastop in menda dovolj jasno pokazala, da sme biti pri operetah vodilna vloga le v pri-ljubljenskih rokah; ne dvomimo prav nič, da bi doživel nam mnogo bližji »Orlov« tudi svoj 25. jubilej, če bi pela glavno vlogo gd. Lubejva.

Otroška igra »Divil može se ni obnesla, čeravno se je gledališče zelo potrudilo. V snevni »Ravček Andreček« je gostoval g. Kankler iz Ptuj, ki pa je zastopal za g. Rasbergerjem in podal mesto Andrečku tip Kravljia. Obisk gledališča je bil splošno izredno slab in je dosegel komaj polovico drugih mesecev, kar ni najboljši omen za prihodnje leto.

Iz gledališke pisarne. Premijera opere »Orlov«, ki je bila napovedana za danes zvečer, je preložena na jutri, v nedeljo zvečer ob pol 20. Preložila se je radi današnje koncerta na korist fondu za postavitev spomenika Kralju Petru I. Saj je dolžnost vsakega občinstva, da posesti ta koncert v največjem številu. Uprava gledališča prosi vse one, ki so si kupili vstopnice za sobotno predstavo, da jih zamenjajo pri dnevni plažini v oneri za nedeljsko premijero, ali pa se jim ob predložitvi listkov vrne denar.

Opereta »Orlov« je ena izmed najbolj uspešnih in najprijetnejših operet zadnjih let. Na Dunaju je doživela več sto zaporednih predstav in v Zagrebu so jo peli že nad 70krat. Glavno damsko vlogo poje v Ljubljani gd. Poličeva, poleg nje nastopita še ga. Balatkov in g. Strniševa ter op. Drenovec. Povhe, Peček, Janko, Šubeli, Košič, Simončič itd. Pri opereti nastopi tudi baletni zbor in pa džez-bend. Premijera se vrši jutri v nedeljo ob pol 20. v operi. Izredno zabavna veseloligra »Danes bomo tiče se uprizarji v drami jutri v nedeljo ob 15. uri kot ljudska predstava po nižnjih cenah. Pri predstavi sodeluje tudi vojni muzika. Rogožniki kupite so tako privlačni, da sodeluje pri refrenih včasih celo gledališče. Vse pole in se tudi sicer izredno zabava. Kdor si želi veselosti zabavnega popoldneva, naj gre gledat »Tiče« v dramo. Cene znižane.

Nova slovenska drama. Upravi Narodnega gledališča v Ljubljani je izročil pisatelj A. Leston svojo izvorno dramo, ki nosi naslov »Ne čez most«. Vstopno dramo je delo sprejelo ter se uprizarji sredi meseca aprila v režiji g. Milana Puigla.

Gostovanje ljubljanske opere. Naša opera je dobila iz Splita zopet povabilo za gostovanje v tamojnem gledališču. Uprava je povabilo sprejela, vrše se že tozadnji podrojni razgovori s splitsko upravo in po današnjem načrtu se izvede gostovanje od 20. do 30. maja.

Operni repertoar. Ljubljanska opera pripravlja Puccinijevo »Madame Butterfly« v

docela novi zasedbi (ga. Lovsetova, Banovec, Mohorič, režiser Šubelj). Proti koncu aprila pride na oder Beethovnova opera »Fidelio«, ki se doslej v slovenski še ni pela.

brani spisi Ivana Cankarja. Kakor vsako leto, izide tudi letos za Veliko noč nov (peti) zvezek Zbranih spisov Ivana Cankarja, ki bo obsegal dramo »Kralj na Betajnovci«, roman »Na Klancu« in ertice iz l. 1902. Naročnikom cele serije začne Nova založba razpošiljati knjigo na cvetno soboto, ko jo bo dobili tudi v knjigarnah.

Na koncertu vijolinistke Vide Jerajve in pianistke Jadvige Poženecove, ki se vrši v četrtek dne 7. aprila v Filharmonični dvorani, je kot prva na sporedu slavna Beethovnova sonata op. 41, ki je splošno znana pod imenom Kreutzerjev sonata. Beethoven jo je namreč posvetil najznamenitejšemu takratnemu virtuozu Rudolfu Kreutzerju, čeprav je bila prva za prvo napisana za vijolinista mlata Bridgetauerja, ki jo je tudi prvi izvajal. To slavno Beethovno delo je navdušilo tudi velikega misleca in pisatelja Leva Tolstega, da je napisal svoje delo Kreutzerjeva sonata, katero brez dvoma pozna kot prvovrstno literarno umetnino. Beethovnova Kreutzerjeva sonata je brez dvoma ena najboljših Beethovnovih sonat sploh ter kakor naša pisana za vijoliniste z vso virtuozno tehniko. V vsakem pogledu da umetniku najlepšo priliko, da pokaže z njo tako svojo umetniško individualnost kakor tudi tehnično izvežbanost. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Važno za trgovce z železnino, mešanim blagom in drugim pod etjem!

Opozarjamo na današnji oglas najstarejše domače tovarne žitnikov in žice Simon Pirc, Kropa, v katerem se vam nudijo žitniki in žica (žgana ali svetla) za mizarje, stavbena podjetja, čevljarje in žica posebno za lesne trgovce. Pišite še danes po cenik!

Knjige in revije

PLANINSKI VESTNIK. Izšla je aprila (4.) številka te naše odlične revije z zelo pestro in bogato vsebino. Znani poznavalec naših planin g. dr. H. Tuma nadaljuje svojo razpravo »Bohinjski kot«. Vsakega planince in one, ki se hočejo postati, bo zanimala anketa o vprašanju: »Ali palica ali cepin?«. Uredništvo objavlja, da bo izvedlo anketo o planinski opremi sploh, da se tudi v tem oziru razčisti pojmi. Zelo mična je tudi študija Toneta Podvrčarja o Makedoncih in Makedoniji sploh. V Obzoru in društvenih vesteh je nanašanih celo vrsto poročil iz planinskega sveta. — Revijo vsem, ki se zanimajo za naše planine in turistično sploh, toplo priporočamo.

NARODNA ENCIKLOPEDIJA. Izšel je 18. zvezek, ki vsebuje podatke od »Nabavljalne zadruge« do Ninkovci. Narodna enciklopedija izhaja v srbohrvatskem in slovenskem jeziku v mesečnih zvezkih. Doslej je izšlo 18 zvezkov, vsak posamezni zvezek stane 40 Din. Delo je zelo zaželen priporoček za vsakega znanstvenika, pa tudi za privatnika, ki hoče biti informiran.

TRGOVSKI TOVARIS. Glasilo trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Izšla je 3. številka z zelo bogato in poučno vsebino. Trgovci bo zlasti zanimala razprava o prisilni poravnavi in vladajoči gospodarski krizi, ki jo je napisal g. J. J. Kavčič. F. Govekar je napisal zanimivo ertico o prvi slovenski železniški progi, dr. Böhm pa navaja najzvečnejše določbe raznih trgovinskih pogodb, o katerih bi moral biti vsak trgovec točno poučen. Anton Podgoršek objavlja razpravo o valujočih cenah v cenovni politiki podjetij.

SRPSKI KNJIZEVNI GLASNIK. Druga marčna številka te odlične srbske revije prinaša med drugim sledeče: Milan Kašanin: Poslednji put (povest). — Rasko Petrovič: Sa silama nemirljivim (roman). — Branko Lazarevič: Stvaralaska kritika. — Dimitrije Popović: Izvoljisi in Aehrenthal. — Politični pregled. Najboljše srbski kulturni in politični delavci štejejo med sotrudnike te revije, ki izhaja dvakrat mesečno in stane letno 180 Din.

ZBORNIK za umetnostno zgodovino, ki ga izdaja Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani, prinaša v svoji 4. številki sledečo vsebino: Fr. Stele: Slike gotskega krilnega oltarja iz Kranja. — Matej Stermen: Restavracije potovanja po Dalmaciji. — Izid. Cankar: »Likovna umetnost« ali drugače? — Milko Kos: Srednjeveški rokopiis licejske knjižnice v Ljubljani. — M. Marolt: Matej Facia in njegovi nasledniki. — F. Stele: Umetnostni spomeniki Slovenije. — Zbornik izhaja štirikrat na leto ter stane letno s članarino vred 60 Din. List je bogato ilustriran in tiskan na najfinem papirju.

ZVONČEK, list s podoklami za mladino, je ena najboljših in najbolj priljubljenih mladinskih knjig, ki bi ne smele manjkati v nobeni hiši, kjer polagajo važnost na dobro vzgojo otrok. List ima poleg vzgojnega vpliva tudi primeren poučni in zabavni pomen in ga nemo najtopleje priporočamo. Celoletna naročnina znaša 30 Din, kar pač lahko vsakdo z veseljem žrtvuje za svoje malčke.

PROSVETNI GLASNIK, službeni organ prosvetnega ministrstva. Izšel je 10. zvezek, ki prinaša vse ukaze, odredbe in urede v področju prosvetnega ministrstva od oktobra 1926 dalje. Knjiga tvori dober pripomoček za šolska vodstva in druge prosvetne institucije.

ZELENA PETA, socialni roman Jack Londona, izšel je v prevodu Ivana Vuka v izdaji Zdrnuženja založbe v Ljubljani. Z napestjo pisan roman razvija pred čitateljem silno borbo in silno trpljenje človeške družbe v borbi za obstanek in preobrazbenje. Dela Jack Londona so prevedena v vse jezike. »Zelena peta«, koje prvi del je izšel že lani, je ena najboljših del tega svetovno znanega pisatelja. Knjiga stane 12 Din in se dobiva v vseh knjigarnah.

ALKOHOLNO VPRAŠANJE. Pod tem naslovom je izdal dr. Anton Mrkun 160 strani obsegačo razpravo o alkoholnem vprašanju, ki je zlasti pri nas Slovenceh zelo aktualna. V prvem delu razpravlja pisec o alkoholizmu in njegovih posledicah na gospodarskem in kulturnem polju. Drugi del razpravlja o boju proti alkoholizmu in nemoralu. Knjiga zasluži pažnjo najširših slojev, zlasti pa onih, ki jim je poverjena vzgoja mladine in naraščaja.

Naznanilo.

Kdor želi imeti letos prvovrstno in najmodernejšo slikarijo, naj naroči le pri

Ivan Martinč,
sobni stikar in slikar. LJUBLJANA, Po-ljanska cesta 20
Konkurenčne solidne cene!

Obramba Ljubljane v bodoči vojni

Znanost v službi ubijanja. — Strahote bodoče vojne. — Ogrožena Ljubljana. — Oboroževanje naših sosedov. — Zaščita pred plini.

Ko so se v nedavnih napetih dneh širile napovedi konflikta z Italijani, so duhoviti Ljubljanačani na domnevanja, da nas bodo Italijani napadli s tolikimi letali, da bodo zakrili sonce, odgovarjali, kakor Leonida pri Termopilah.

Dobro, borili se bomo v senci!

Toda stvar je mnogo resnejša, kakor si jo morejo predstavljati ljubljanski torci. Moderne vojne s kemičnimi sredstvi za borbo in obrambo zaslužijo vsekakor najresnejšo pozornost široke javnosti. V inozemskem tisku se tekom zadnjih dni z največjo resnostjo pretresa vprašanje duševnih otrovni plinov. Vpraša tje, ali se bodo tudi v bodoče uporabljala ta strašna duševna sredstva, ima samo en odgovor: da, — in sicer v mnogo strašnejši meri, kakor v zadnji svetovni vojni.

Skrivnostne priprave v posameznih državah.

V boljševiški Rusiji je vlada osnovala posebno kemično organizacijo »Dobrohim« z namenom razvoja kemične industrije vojnih plinov. Ta organizacija ima med drugim nalogo, da resno zainteresira javnost za to vprašanje, posebno pa za obrambo civilnega prebivalstva pred letalskimi bombami, napolnjenimi z duševnimi plini. V drugih državah imajo razni zavodi na razpolago znata sredstva za organizacijo obrambe. Tako se na Angleskem trošijo velike vsote za znanstveno vojno-tehnično proučevanje plinov in sredstev za obrambo. V svrhu popularizacije je bil na Angleskem za merodajnega mesta stavljen predlog, da naj se že v osnovnih šolah poučuje obramba pred plini.

Poljski so na rudarski akademiji v Krakovu ustanovili posebno lektorsko stoloico za kemično borbena sredstva, da se dijaštvo že tekom svojega študija uvede v kemično vojno industrijo. Japonska z 10 milijoni jenov gradi specialne laboratorije za proučevanje in izpopolnjevanje kemičnih sredstev. V Evropi je celo Švica

ustanovila poseben zavod za proučevanje plinov in za obrambo proti njim.

Vse države pa seveda zaostajajo za Ameriko. Kemični vojni urad Zedinjenih držav (Chemical Warfare Service) vodi celokupno organizacijo. V teh zavodih za vojno kemično industrijo je zaposlenih nad 8000 delavcev, med njimi 81 častnikov, 73 inženjerjev in 7 zdravnikov. Za poučevanje širše javnosti je bilo osnovano posebno društvo z imenom The United States Chemical Warfare Association, ki izdaja poseben časopis »The Military Chemist«.

Preteča nevarnost nove svetovne vojne.

Težki in črni oblaki vojne opasnosti bolj in bolj zakrivajo politično obzorje. Mi smo nedavno preživeli opasne dni, a velik konflikt med Anglijo in sovjetsko Rusijo ter Doljnimi vzhodom preti, da sleherni dan lahko povede številne narode in države v rovo krvavo kolo Mi ne želimo vojne. Toda zavedati se moramo, da ne smemo ostati zaprti oči in prekrizanih rok, dokler se drugi z brzino pripravljajo na vojno. Pripravit se moramo torej tudi mi, vsaj za obrambo, ako nas bi napad ali konstelacija zopet potegnila v vrtnec vojnih grozot.

Bodoče vojne bodo mnogo strašnejše kakor je bila minula. V svetovni vojni so Ljubljana in vsa ostala mesta vzdolž luža pravzaprav malo občutila vojne grozote. Antantne države so bile dobro informirane o izrednostnem razpoloženju pri nas. Računale so na našo moralno podporo in niso dopustile bombardiranja naših mest.

Danes pa je stvar drugačna. Živimo v skupni državi in je za vsakega našega sovržnika važno, da napade Ljubljano, Zagreb in Sarajevo istotako Beograd in deželo. Posebno mi Ljubljanačani smo tisti ob meji. V Ljubljano lahko dosežejo sovražni letalci v pol ure. Zagreb lahko dosežejo v dveh do treh urah iz Madžarske, Avstrije

Dnevne vesti.

V. Ljubljani, dne 2. aprila 1927.

Eden glavnih umetniških in družabnih dogodkov v letošnji sezoni bo

francoski koncert

v korist spomenika kralja Petra, ki se vrši nocoj ob 8. v dvorani Uniona.

Enoten učni načrt za srednje šole. V prosvetnem ministruvstvu se danes prične konferenca posebne komisije, ki ima nalogo izdelati enoten učni načrt in program za vse srednje šole v državi. Konferenca bo trajala več dni. Poleg zastopnikov prosvetnega ministruvstva se udeležijo tudi vsi ugledni šolniki iz pokrajine. Na konferenco so pozvani oblastni prosvetni inšpektorji iz Ljubljane, Maribora, Zagreba, Splita, Sarajeva in drugih krajev. Zanimivo je, da na to konferenco ni oficijalno pozvan šef prosvetnega oddelka v Ljubljani prof. dr. Dragotin Lončar, marveč bo to oddelku oficijalno zastopal vpokojeni šef prosvetnega oddelka ravnatelj V. Adnjal. Konferenca se med drugim udeležijo tudi šef prosvetnega oddelka mariborske oblasti dr. Poljanec, dalje direktor ljubljanske realne g. Mazl in vpokojeni srednjoškolski nadzornik g. Josip Wester.

Prestop iz meščanskih v strokovne šole. Prosvetno ministruvstvo je odredilo, da učenci meščanskih šol, ki so šole izvršili z odličnim uspehom, lahko prestopijo brez dopolnilnega izpita v trgovske akademije, učiteljske in srednje tehnične šole. Učenci, ki so dokončali meščansko šolo z dobrim uspehom, morejo brez dopolnilnega izpita prestopiti v omenjene šole samo v tem slučaju, ako imajo dobre reče iz srbsko-hrvaškega jezika, zemljepisne, zgodovine, matematike, fizike in kemije. Drugeče morajo polagati dopolnilni izpit.

Redukcija oddelkov v agrarnem ministruvstvu. Ker je bil proračun ministruvstva za agrarno reformo znatno skrčen, je minister za agrarno reformo odredil redukcijo nekaterih oddelkov v svojem resoru. Njih agende se prenese na druge oddelke.

Sezonske pošte v kopalščih. Z ozirom na bližajočo se kopalsko in letoviško sezono je poštini minister odredil otvoritev sezonskih pošt v nekaterih letoviščih in kopalščih.

Brezplačni prevoz cimenta za poplavlence. Gradbena direkcija v Ljubljani objavlja, da ima oblastni odbor Rdečega križa v Ljubljani brezplačno prevažati oni material, ki je potreben za popravilo hiš, poškodovanih po poplavih jeseni 1926. Zato naj se obrne vsakdo na oblastni odbor Rdečega križa.

Živalske kužne bolezni v mariborski oblasti. Zadnje dni marca so bile zabeležene v mariborski oblasti sledeče živalske kužne bolezni: Suštevce 1 slučaj, konjske garje 1, steklina 1, svinjska kuža 17.

Nemški konzulat v Skopju. Nemško znanje ministruvstvo je prosilo našo vlado za dovoljenje, da se ustanovi v Skopju nemški konzulat. Nemški gospodarski krogi se zadnje čase zelo zanimajo za Južno Srbijo in zato pritiskejo na vlado, naj ustanovi v Skopju nemški konzulat. Nemci bi radi izvažali iz Južne Srbije razne surovine in uvažali svoje industrijske izdelke. Ako se jim ta načrt posreči, bo ogroženo še ono malo izvoza, kar ga je imela doslej v Južno Srbijo slovenska industrija.

Polovična vožnja za posetnike zagrebškega vozešaja. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila posetnikom spomladanskega vozešaja v Zagrebu, ki se bo vršil od 1. do 8. maja, polovično vožnjo za vse vlakne, izvzemši simplon-orient ekspres. Poleg tega je generalna direkcija popustila od zahteve, da morajo posetniki sešemske legitimacije žigosati na domači postaji. To pomeni znatno olajšanje za posetnike, ki lahko kupijo legitimacije v domačem kraju ali pa šele v Zagrebu in se lahko brez žiga domače postaje brezplačno vozijo nazaj. Vozni listek, ki ga kupi posetnik pri odhodu v Zagreb, in sešemska legitimacija dajeta vsakemu posetniku pravico do brezplačnega povratka.

Kronski upokojenci. Prejeli smo: Kulturni škandal, je robnel Slovenec, ker se je toliko let odlašala prevedba kronskih pokojnin na dinarske šele sedanjim izjemnim odpravil to krivico. Zato reči časi in slava mu! O, vi hinavci! Predobro veste, da je več ko 75 odstotkov kronskih upokojencev starih 70—78 let in le malo jih je, ki so stari 10—20 let manj nego 70. Prozen je namen, pomagati tem revežem takrat, ko jih bo za velika večina pomrlo. Prevodba naj se izvrši v teku bodočega budžetskega leta, prejkoče šele leta 1928, ko bo za štiri petine teh revežev pod zemljo. Čast in slava vam! — Kronski upokojenci.

Zobozdravniško mesto. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje na svojem abulatoriu mesto zobozdravniškega Reflektanta se opozarjajo na razpis v uradnih listih. Prošnje je vložiti do 15. aprila 1927.

Potrčila za potovalne stroške uradnikov. Generalna direkcija drž. železnic je odredila, da morajo železniške postaje na zahtevo državnih uradnikov in stalnih uslužbencev, ki potujejo po službenih opravilih, brezplačno izdajati potrdila o plačani vožnini za prilago.

Na Beethovenovi proslavi v Ljubljani. Ki se vrši jutri v nedeljo ob 13. v Sokolski dvorani v prid revnim šolarjem, sodelujejo gđ. B. Čerinova, g. Dörfler-Čerinova, tenorist g. L. Kovač, kapelnik g. Balatka ter člani dravske divjanske godbe gđ. Hurdos, Klug, Ivanov, Fišah in Rakos. Peli in izvajali bodo samo Beethovne skladbe. Ker je čisti dobiček namenjen

ravnim šolarjem, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Konferenca srednjeevropskih borz. Na Dunaju se vrši 7. aprila t. l. konferenca srednjeevropskih borz. Te konference se udeležijo zastopniki vseh naših borz. Ljubljanski borzo bo na tej konferenci zastopal borzni tajnik dr. Dobrila.

Sprejem gojencev v pešadijsko podoficirsko šolo. II. Pešadijska podoficirska šola v Bilecu (Hercegovina) bo 11. maja t. l. sprejela nove gojence. Kandidati ne smejo biti izpod 17 let in ne preko 21 let. Podrobnejša obvestila dobijo kandidati pri svojih občinah, orožniških poveljstvih in vojaških komandah. Prijava se sprejemajo takoj.

Zbori. Mesetna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Tretja in četrta številka izideta prihodnji teden z zanimivo vsebino. Uprava bo pošiljanje lista ustavila vsem, ki še niso poravnali naročnine za leto 1927 v znesku 40 Din. — Poravnajte torej naročnino!

Obsodba bankrota in atentatorja. Včeraj je bila v Osičku zaključena dolgotrajna razprava proti Giorgiu Racu iz Bačke Topole, ki je lani prostovoljno povzročil konkurz svojega paromlino ter nato na ulici s štirimi streli obstrelil nekoga odvetnika Rac je obsojen na 4 leta ječe. Razen tega je državni pravdnik obtožil industrijalca Forgacsa in knjigovodjo Jabjonskega, ker sta pri razpravi krivo pričala.

Državna trdnjava v Briljini pri Novem mestu. Priredil 11. in 12. aprila dvodnevni tečaj o cepitju in siljenju trt. Vinogradniki se vabijo, da se tečaja v obilnem številu udeležijo. Začetek ob 8. zjutraj. Vsak naj priinese dober cepilni nož in škarje. Priprave na gornji naslov.

Pri motenju prebave, žolčnih bolečin, gorčic, slabosti, glavobolu, migljanju pred očmi, slabih živcih, pomankanju spanja, oslabelosti, nevolji do dela vam priiskrbi prirodnata grenčica »Franz Josef« odprto telo in olajša obkol krvi. Poizkusite na vseh učiliških klinikah so dognali, da so alkoholisti, ki so trpeli na žolčnem kataru, s staro preizkušeno vodo »Franz Josef« v kratkem dobili zopet slast do jedi.

Iz Ljubljane

K NOCOJSNEMU VELIKEMU KONCERTU v UNIONU pobiti vsa kulturna in narodna zavedna Ljubljana. Udeležbo pri tej prireditvi izključno v priširoko zasnovane akcije za postavitev spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju bo Ljubljana posvedočila globoko spoštovanje do velikega pokojnega vladarja. Program, ki je znan, bo nudil celo vrsto čistih umetniških užltkov. Kdor še nima vstopnice, naj si jo tekom popoldne preskrbi v knjigarni Matice, da zvečer ne bo navala.

Irski školi v Ljubljani. V ponedeljek, dne 4. aprila se bo mudil v Ljubljani v svojem spremstvu g. dr. Miller, školi v Cashelu in Waterfordu (Irish Free State). Zvečer ob 18. bo imel v veliki dvorani univerze predavanje (s slikami) o lepi Irski.

Jivljanski jubilej. Včeraj je obhajal v krogu svojih domaćih 75letnico svojega rojstva naš zvesti somišljenik in dolgoletni naročnik g. Janko Čerček, vpokojeni ravnatelj zemljiške knjige v Ljubljani. Ključemo mu iz vsega srca: še na mnogo zdravih let!

Olepašanje Ljubljane. Na Zoisovi cesti že začnajo s preosnovno cestišča ter so nove robnike umaknili za pol metra na desno in na levo, koder napravijo dva pasa iz zelene ruše, ob njil pa hodnika. Obenem se pripravljajo novi nasadi med poslopji za Bežigradom. — Arhiitekt Iv. Vurnik je pričel iz svoje šole projekt zaključka Aleksandrove ceste oziroma o prehodu iz mesta v Marmontov — Lattermannov drevored. (Park je namreč po francoskih načrtih in risbah general Lattermann samo izvršil.) Prehod iz Aleksandrove ceste je presekano po tiru južne železnice. Vurnikov projekt ustvarja med Bleiweisovo cesto in progo trg, ki naj bi ga zapiral proti Aleksandrovi cesti slavoček, v čigar nadstropju naj bi bila morda kavarna. Na prostoru današnjega Trubarjevega parka naj bi se zgradil večji razstavni paviljon, njemu nasproti pa kaka monumentalna stavba, npr. pravoslavna cerkev. Pod železniškimi tirji naj bi se zgradil predor s stranskiimi in širabami za čistilce parka in podobno. Reprodukcijsko krasnih Vurnikovih projektov je objavil »Dom in Sveta«. Njih izvršitev in pridobitev bo pač stvar bodočega ljubljanskega občinskega sveta.

Vpokolitev pri oddelku za socialno politiko. Radi likvidacije tega oddelka je bil včeraj vpokojen tudi g. Ivan Sedlar, upravni nadzornik invalidskih zavodov v Sloveniji in ne upravitelj invalidskega doma, kakor smo včeraj pomotoma poročali.

Uprava Narodnega gledališča je dovolila nekaterim uradniškim skupinam 50% popust od dnevnih cen pri predstavah Narodnega gledališča v Ljubljani. Ta popust velja za redne abonma-predstave in redne izven predstave, ne velja pa za premijere in za operetne predstave. Toliko v poljskino.

Ljubljanski Sokoli se pridno pripravljajo na mladinsko akademijo, katere se vrši v soboto dne 9. aprila ob 8. zvečer v telovadnici. Opozorjamo in vabimo vse brate in sestre, zlasti pa starše, da si ogledajo žilavo delo naše mladine. Na programu so telovadne točke sestavljene po bratih in sestrah prednjačnega zbora. Podrobnejši sprotaj objavimo posebej. — Odbor.

Československa obec v Ljubljani. Danes, v soboto v restavraciji Zvezda počasi in zabaven program. — Odbor.

Podsavez muzikara v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo 3. t. m. ob 10. v prostorih hotela »Loyde«.

Društvo »Sofa« vabi svoje člane in vse prijatelje na predavanje, ki je priredi danes, soboto ob pol 21. v Ljubljanskem dvoru. Predaval bo g. Böhm, ravnatelj Trgovske akademije o temi: »Pogodi, od katerih zavisi moč, blagostanje in ugled države«. Pridite polnoštevilno in točno k temu zelo lepemu in interesantnemu predavanju. Vstop prost.

Izredni občni zbor Zveze Jugoslovenske Narodne Omladine iz Slovenije se bo vrši jutri, v nedeljo ob 10. dopoldne v čitalnici J. N. A. D. Jadrana v areni Narodnega doma. Izredno važen dnevni red! Vabljeni so vsi člani Zvezinih društev. — Odbor.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da se vrši v torek, 5. tm. ob 20. v dvorani Mestnega doma v Ljubljani nadaljevanje predavanja dr. H. Tume »O razvoju in pomenu alpinizma«. Predavanje bo tudi to pot združeno s sklopičnimi slikami.

Sumatra, domovina Malajcev. Opozorjamo občinstvo na ta izredno zanimiv kulturni film, ki ga predvaja ZKD v kinu Matice jutri ob 9.30 in 11. dopoldne. Film nam predčuje v najlepših slikah krasote eksotičnih krajev, prekrasno floro in favno. Tudi šege in navade Malajcev so v filmu dobro opisane. Nabavite si vstopnice čim prej, ker bodo gotovo vse predstave razprodane in to tembolji, ker se film ne bo ponavljal. Cene prostorov 2 in 4 Din.

Pevski odsek »Grafika« izraza tem potom najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli k zadovoljivemu uspehu koncerta. Prav posebno se zahvaljuje uglednim uredništvom ljubljanskih dnevnikov za vsestransko naklonjenost, Narodni tiskarni za lepo izvršene plakate, tiskarnarju g. G. letu za lične sporede, g. L. Kovaču, tenoristu kr. opere, za prijazno in umetniško sodelovanje, dalje dirigentu kr. opere g. A. Balatki in g. L. Sekuli. članu kr. opere.

Vprašanje stažistov v ljubljanski bolnici. S 1. aprilom je bilo pri ljubljanski državni bolnici razrešenih državne službe 12 zdravnikov-stažistov. Ureditve njih položaja še ni definitivno rešena, peč pa bodo najbrž morali nadaljevati svojo prakso v bolnici kot volonterji.

Prodaja tablic za tombolo društva »Skrb za mladino« se vrši jutri, v nedeljo na vseh važnih prometnih točkah Ljubljane. Društvo se je potrudilo, da bo nudilo s tombolo same prvotrsne dobitke. Prva tombola je krasna spalnica iz masivno črnejšinevega lesa. Poleg tega je še pet tombol. Ker so tablice samo po dva dinarja, vabimo slavno občinstvo, da si jih pravčasno nabavi. Čisti donos tombole je namenjen zgradbi mladinskega doma za slovensko dečo v Aleksandrovem na otoku Krku. Radi blagotvornega namena je mnogo upanja, da bodo zavedni Ljubljančanje pokupili vse tablice.

Sentjakobčane vabi Gospodarsko napredno društvo za Sentjakobski okraj. Da se v čim večjem številu udeležijo telovadne akademije, ki jo priredi v soboto 2. aprila Sokol II. v kazinski dvorani. Po akademiji družabni večer s plesom. Vstopnina je 10 dinarjev.

Novost za Ljubljano bo vsekakor slovenski zaključek tečaja I. strokovne šole brivcev, frizerjev in lasničarjev. Zaključek bo združen z velikim oglednim friziranjem, ki bo v nedeljo, 3. aprila ob 6. zvečer v Narodnem domu sledil mu bo družabni večer. Ljubljansko občinstvo opozarja in vabi na to nad vse zanimivo prireditev. — Prireditveni odbor.

TAVANNES WATCH & CYMA
svjetsko poznati
švicarski cirkon salo

Savez trezvene mladje. Danes ob 16.30 se vrši kurz iz alkoholnega vprašanja v Akademskem kolegiju za nižješolce, ob 17.30 pa za višješolce. Po kurzu se vrši seja širšega odbora. — Jutri, 3. t. m. se pa vrši izlet na Katarino in sicer peš. Zbirališče ob 7. zjutraj pred kavarno Evropa. Povratek ob 18. zvečer.

Zaplenjen astrahanski plašč. Ljubljanska policija je pretekli teden zaplenila dragocen črn astrahanski damski plašč s svileno črp-podlago. Plašč je ponujal v prodajo neki mladenič, ki ima zveze s tatvijo: Kje bil plašč ukraden, se do danes še ni moglo ugotoviti. Ni izključeno, da je bil plašč mogoče ukraden kake dami v Zagrebu, Beogradu ali drugje. Plašč, ki je sicer še nekoliko ponošen, cenijo na 8000 Din. Lastnica plašča naj se javi pri policijskem ravnatelju, kriminalni oddelku.

Tatvina. Soproga strojevodje in posestnica Marija Lah v Spodnji Šiški. Medvedova cesta, je policiji prijavila, da ji je bilo včeraj dopoldne ukradena ženska jop, vredna 560 dinarjev.

Drobna policijska kronika. Aretirani sta bili dve osebi, neki moški radi splošnega suma in drugi radi herenacija. Prijavljena je tatvina damske jope. Pavle, Janez in Jernej so evadenci radi velike pijanosti, dva druga mladeniča radi kajtenja ročnega mira. Splošno je bila ane klub prvenemu zelo mirna. Policija je včeraj zaplenila zopet štirim mladeničem, flohertovke. Mladi vajenci imajo prave aretske vaje tam okoli Rožnaka, zlasti na Večni poti. Tondka P. je pobuznata iz dermatološkega oddelka državne javne bolnice. Prijavljenih je šest vznikov radi cestnopolicijskega reda.

Unuden nakup nogavic, vozenim in ženskih rukavcev je pri O. Dubelcu Pred šolstva.

Tedensko dohajajo krasne pomladanske bluze. M. Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »Pekatece«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge.

Iz Celja

Občinske volitve v Celju so razpisane in se bodo vršile dne 19. junija. Poprava volilnih imenikov mora biti končana do števši 15. aprila, kandidatske liste se morajo vložiti v času od 16. do 25. aprila.

Vodstvo celjskega poštnega urada je prevzel novi upravnik g. Anton Boc.

Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek dne 4. aprila bo predaval g. prof. Orožen o: »Upravne in politične razmere v sedanjih Rusiji«.

Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

Občni zbor Jugoslovenske Matice, podružnice v Celju se je vršil v četrtek v četrtek zvečer v Narodnem domu. Udeležba je bila piča. Funkcionarji so podali svoja poročila iz katerih je bilo razvidno delovanje podružnice v minulom poslovnem letu. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor. Predsednik je g. Rafko Salmič.

Umrla je v Celju v petek dne 1. aprila g. Ana Chiba, hišna posestnica in klobučarka na kralja Petra cesti. Podlegla je srčni kapl. N. v m. p.

Iz Maribora

Protesti proti železničarskim redukcijam. Včeraj zvečer se je vršil v Götzovi dvorani dobro obiskan protestni shod železničarjev. Pri redukcijah, ki so bile izvedene s 1. aprilom, je bil Maribor še posebno hudo prizadet. V delavnicah so znižali plače, pri progovnih sekcijah pa je bilo mnogo delavcev odpuščenih, ostali pa bodo dobili le štiri dni v tednu delo in plačo. Posamezni govorniki so med odbovranjem zborovalcev ožigosali brezglavnost in pomankanje socialnega čuta sedanjih vlastodržcev ter pozivali zborovalce, naj solidarno nastopijo v obrambo svojih interesov. Klerikalci, ki so doslej na železničarske shode radi pošiljali svoje govornike in poslance, se tokrat niso upali niti blizu in tudi »Slovenec« je proteste železničarjev previdno zamolčal!

Nacionalni madež. Jugoslovenska Matice je te dni razposlala raznim mariborskim trgovcem, odvetnikom in drugim premožnejšim slojem svojo pustno revijo »Mariborski klopoteč«, s prošnjo, da poklonijo J. M. neznatno podporo v znesku 15 Din, od katere odpade itak na stroške za revijo in poštnino 12 Din. Toda zgodil se je skoraj neverjeten slučaj, da so baš najpremožnejši revijo vrnili s pripombo: »Ne sprejemamo« ter seveda odklonili tudi prispevek. Odbor J. M. v Mariboru namerava imena vseh teh trgovcev itd. objaviti na prihodnjem zboru, ki bo sklepal tudi o tem, ali naj se objavijo v vseh listih. Vsekakor pa je značilno, da v našem obmejnem Mariboru nacionalna zavest tako pada.

Vzornirjenje med stanovanjskimi najemniki od dne do dne narašča. Ker stanovanjsko sodišče od 1. maja dalje ne bo več nakazovalno prostih stanovanj, marveč bodo z njimi svobodno razpolagali hišni posestniki, se pripravljajo veliko povziranje najemne. Kakor se zatrjuje, bodo hišni posestniki povprečno zvišali najemnino za 100 do 200%, tako, da bo stalno enosobno stanovanje povprečno 250 Din, dvosobno 500, trisobno 750 in štirisobno 1000 Din. Pri okrajnem sodišču se množe tudi tožbe na sodno odpoved stanovanj, tako da je v prihodnjih mesecih računati v Mariboru s pravcato stanovanjsko revolucijo. Socialisti v Mariboru sklicujejo v nedeljo iz tega razloga v Oambrinovo dvorano protestni shod proti nameravani ukinitvi stanovanjske zaštite.

Akademija učiteljske. Med srednješolsko mladino, zlasti višjih razredov, se je udomaćil hvalevredni običaj, da prirejajo ob zaključku leta poučne ekskurzije v razne domače pokrajine, pa tudi v inozemstvo. Tako ekskurzijo nameravajo prirediti tudi gojenke IV. letnika drž. ženskega učiteljskega v Mariboru. Da pa si pridobijo nekaj finančnih sredstev, prirede v sredo dne 6. aprila v kazinski dvorani akademijo z deklamacijami in petjem.

Vajeniške preizkušnje skupne obrtno-zadruge v Mariboru se vrše v prihodnjih dneh. Valenci, ki hočejo položiti pomoniški izpit, naj vložijo najkasneje do 4. aprila lastnorodno spisane prošnje s potrdilom učnega mojstra, delavsko knjižico in spricavalom obrtno-nadaljevalne šole. Prošnje so kolka proste.

Zasedanje mariborske občinske skupšine. Mariborska občinska skupščina je sklicena za ponedeljek k petndnevnu zasedanju. Razpravljala bo o finančnem položaju mariborske oblasti po sprejetju novega državnega proračuna in v zvezi s prenosom bivših državnih doklad in deželne imovine na oblast. Zasedanje se bo vršilo zopet v porotni dvorani mariborskega okrožnega sodišča, ker občinska skupščina še nima svojih lastnih prostorov.

Občni zbor zadruge državnih namestencev v Mariboru se je vršil te dni. Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno, da se je zadruga iz malih početkov razvila v močeno organizacijo, ki nudi državnim namestencem dobro oporo. Zadruga si je v minulom poslovnem letu ustvarila svoj lastni dom z lepo uredenimi prodajalnimi lokali in drugimi poslovnimi prostori. V zasledovanju svojega cilja, da prikoči državnim namestencem vsestransko na pomoč, je zadruga sklenila, osnovati posebno kreditno zadrugo, ki naj bi na eni strani pospešila stedenje, na drugi strani pa nudila članom možnost ceneneje kredita. Posebni pripravilni odbor bo izdelal pravila in sklical ustanovni občni zbor. Zadrugi želimo tudi v bodoče tako leg napredok in razvoj!

Gospodarstvo

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v II. četrtletju 1927

(Opozorilo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. maja 1927 dospo v plačilo neposredni davki za II. četrtletje 1927. Ako takev za leto 1927 še ni predpisan, je plačati obrok po višini zadnjega definitivnega preplisa. V tej izmeri plačani obroki se obračunajo povodom definitivnega davčnega preplisa za I. 1927.

Davčni uradi so upravičeni zaostale davke prisilno izterjati, ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, in zaračunati poleg 8 % zamudnih obresti še eksekucijske stroške, ki znašajo za opomin 1 p od vsakega dinarja dolžne državne davščine.

II. Posebna pridobitina. Podjetja, ki javno polagajo račune, so dolžna vsako leto tekom 14 dni po odobritvi računskega zaključka, a najkasneje do 30. junija, predložiti napoved za odmero posebne pridobitine.

III. Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki vodijo knjigo opravljanega prometa, to je oni, katerih promet je v letu 1926 presegel vsoto 36.000 Din, so dolžni do 30. aprila 1927 odpremiti s posebno prijavo davek od prometa, opravljenega v I. četrtletju 1927.

Ostali davkoplačevalci, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, to je po višini prometa, opravljenega v I. 1926, plačajo sočasno z ostalimi davki tudi drugi obrok davka na poslovni promet, predpisane za leto 1927, v primeru pa, da ta še ni predpisan, v izmeri predpisa za I. 1926.

IV. Davek na zaslužek telesnih delavcev. Delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi seznami, morajo odpremiti pobrane zneske in predložiti seznane najkasneje do 14. vsakega meseca, delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske s četrtletnimi izkazi, pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja, to je do 14. aprila 1927.

V. Razgrnitev izkazov o predpisanih davkih.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v I. četrtletju 1927, bodo predpisani izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca aprila 1927, kolikor davkoplačevalci niso bili na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni.

Prizivni rok se pričenja s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

VI. Dopolnilna prenosna taksa. Drugi obrok dopolnilne predpisane takse, ako presega letni predpis znesek 500 Din, je plačati od dne 1. do vštete dne 15. aprila 1927.

Kdor ne položi predpisane vsote v tem roku, plača poleg redne takse in 8 % zamudnih obresti za kazno še dvakratni znesek nepolozene takse.

VII. Taksa na kupone ali dividende in na tanijemne.

Od kuponov ali dividend in od tanijemne se plačujejo po pripombi 5. k tarifni postavki 10. taksa 1 %. Takso je položiti pri davčnem uradu v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekraščenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

g. Plenarna seja beogradske trgovske zbornice. V četrtek se je vršila v Beogradu pod predsedstvom Miljutina Stanojevića plenarna seja beogradske trgovske zbornice, na kateri je prišlo do manifestacij ruskemu in poljskemu narodu. Zbornica je izrazila spontano željo, da bi Jugoslavija čim prej obnovila trgovske stike s sovjetsko Rusijo. Predsednik je poročal zboru, da prispe v maju v Jugoslavijo 20 uglednih poljskih industrijcev in trgovcev in da jim bo zbornica priredila navdušen sprejem. Pred zaključkom se je zbornični član Mile Tadić vložil na predsedstvo interpelacijo, v kateri vprašuje, je-li zbornični upravi znano, da je vlada s posebnim amandmanom izpremenila volilni red za ljubljansko zbornico. Interpelanti smatra, da je dolžnost vseh zbornic ščititi svoje interese in neokrnjeno poslovanje. Strankarstva ne sme nihče zanašati v gospodarske zbornice. Zbor je sprejel njegova izvajanja s spontanim odobravanjem.

Jugoslovenska banka d. d. Zagreb. Na dan 28. marca t. l. vršila se je pod predsedstvom gospoda predsednika Oskara Weismayerja XVIII. redni letni občni zbor Jugoslovenske banke d. d. Občni zbor je vzel na znanje poročilo ravnateljstva o poslovanju v preteklem letu, odobril zaključne račune in enoglasno sprejel predložene mu predloge za razdelitev čistega dobička v znesku od Din 11.481.522.87. Na podlagi zaključka občne zbornice se bodo izplačala dividenda od 9 odst. ter se bo kupon št. 18 za leto 1926 vnovčil z 9 Din po delnici in to poenoti od 20. marca t. l. na vseh zavodskih blaginjah. Ostanek dobička se uporabi za dotiranje fondov in za prenos na tekoče leto. Delo te banke, kakor se razvija iz poslovnega poročila in bilance, je bilo vodjeno a konzervativnimi načeli in je doneslo normalne rezultate. Poslovno poročilo in zaključni računi banke se pošiljajo na zahtevo interesentom brezplačno.

Prijavitve zaloge alkohola in žganja. Kakor čujemo, je finančna kontrola dobila nalog, da v svrhu povrnitve prejšnje trošarine na alkohol in žganje, kolikor presega sedanjega od 1. aprila t. l. znižano izmero, pošlje zalogo. Da se finančni kontrolni olašja delo in pospeši poslovanje, naj vsi trgovci, ki imajo na zalogi alkohol in žganje, naznajuju pristojnemu oddelku finančne kontrole svojo zalogo, detaljirano po vrstah blaga (spirit, rum, liker, žganje itd.) in po hektoliterskih stopnjah ali litrih, če bi jim stopnje slučajno ne bile znane. Hkratu naj prosijo za uradno ugotovitev prijavljenih zalog. Prijave naj pošljejo finančni kontrolni tekom 24 ur. Enako prijavo naj pošljejo finančni kontrolni tudi trgovci, ki imajo večje zaloge kavinih nadomestkov, riza, vev in karbida, za katere je trošarina plačana po prejšnjih od 1. aprila ukinjenih predpisih.

Trgovinska poročanja z Grčijo. V naši delegaciji za trgovinska pogajanja z Grčijo so direktor oddelka za zunanjo trgovino v znanjem ministruvstva Sava Kukić, inšpektor trgovinskega ministruvstva Milivoje Pilja, inšpektor generalne direkcije carin M. Djaković, tajnik centralne korporacije Dragan Milčević in tajnik naše trgovske zbornice v Solunu Sava Obradović. Delegacija odputuje v Beograda tekom prihodnjega tedna.

--- Moda ---

Na jutranji promenadi ob Jadranskem morju

Zbirka okusnih pomladanskih kostumov in oblek.

Moda se je izpremenila

Stil in glavna smer letošnje pomladanske mode sta dosegla svoj vrhunec v izpremembah, med katerimi je najvažnejša ta, da se je modnim salonom posrečilo prodreti v svet s komplicirano modo. Pri tej modi igra glavno vlogo strogo strokovnjaška izdelava obleke. Druga novost je pas, ki se je pomaknil letos navzgor, tja, kamor spada. Ženske so se doslej pasu na pravem mestu odločno upirale in zato se ta novost kljub naporom modistk le počasi uveljavlja. Ženske se krčevito drže kratkih kril in nizko prišitega pasu. Vzrok je splošno znan in zato se jim ne čudimo.

Krilo pri promenadnih oblekah mora segati 3 cm čez kolena, večerna je pa nekoliko daljša. Vitka, ravna linija je v splošnem ostala, samo pri nekaterih večernih oblekah se pojavlja tendenca razširjenosti. Pri promenadnih oblekah je ravna linija pogoj. Tudi moderni plašči so večinoma gladki brez gub, ki so bile v zimski sezoni še zelo moderne. Druga velika izprememba na pomladanskih plaščih je, da se sploh ne pajačajo ali pa samo na en gumb.

Velik modni diktat je kostum, ki se pojavlja v treh oblikah. Prvi ima obliko smokinga, drugi pa plašča, ki se zapenja na štiri gumbce. Tega propagirajo zlasti berlinski modni saloni. Tretji je kostum s prepasanim krajšim suknjem, ki ga propagira Pariz. Karakteristična modna novost je obleka iz temnega suknjica in svetlega krila ali narobe. Tudi žametasti suknjici k svetlim oblekam so zelo moderni. Angleška novost ki pa pri nas še ni razširjena, so zelo ohlapni avtomobilski plašči iz angleškega blaga v obliki raglana. Njihova posebnost je v tem, da so spredaj samo malo odprti, da se zapenja na gumbce in oblačijo čez glavo.

Kar se tiče barv, zahteva moda plašče v enaki barvi kakor je obleka, ali popolnoma drugačne. Isto velja za blago. O kaki barvni harmoniji med plaščem in obleko se letos sploh ne govori. Tudi redingote se zopet vračajo. Letošnje redingote pa nimajo moškega kroja, marveč predstavljajo navaden

gladek plašč, čisto iz telečje kože, ki se zelo uspešno uveljavlja.

Moška poletna obleka

Odkar se ženska moda v zadnjih letih od sezone do sezone spreminja le v malenkostih in je glavna linija skoro vedno ista, morajo ženske polagati mnogo več pažnje na podrobnosti zlasti na kroj in na kvaliteto blaga. Tukaj se še lahko pokaže okus dame in spretnost šivilje.

Se bolj velja to za moške obleke, ki so še mnogo manj podvržene modnim spremembam in se tekom sezon spreminjajo le za nijanse. Te pa so zato tem bolj pomembne za moškega, ki hoče biti oblečen okusno in modno. Popolnoma napačno je naziranje, da je moden in eleganten gospod, ki hlasta po raznih ekstravagantnostih in pretiranostih. Ne, res elegantna je ona moška obleka, ki ne vzbuja pozornosti, ki pa ti tem bolj ugaja, čim bolj si jo ogleduješ.

Kakor za moderno žensko obleko velja tudi za elegantno moško obleko načelo, da mora biti naravna. To se pravi, podčrtati mora silueto zdravega, pravilno razvitega moškega telesa. Razni poskusi, to načelo zavreči, so se doslej še vsi ponesrečili in se bodo gotovo tudi v bodoče. Zunanja slika pravilno oblečenega moškega mora biti umerjena, decentna in harmonična ter mora delati vtis resnosti in močnatosti. V nasprotju s tem principom so bili pretni pasovi, visoka, podložena ramena, prekratke, okrog nos se vpletajoče hlače in še drugi pojavi zadnjih sezon, ki so izginili vsi zaporedoma: sem spadajo tudi pretirano široke oksfordske ali čarlstonske hlače, ki so se pojavile letos, a takoj že tudi umrle na lastni nepraktičnosti in neestetičnosti.

Kakor doslej velja tudi za letošnji pomlad in poletje pravilo, da bodi cela obleka iz istega blaga in iste barve, izvzemši seveda obleke z modnimi hlačami. Moda ne favorizira izrazito nobene barve: za pomlad so letos najbolj priljubljene sivkaste in rujavkaste barve, za poletje seveda svetle.

Pas na suknjici je le rahlo nakazan, vendar tako, da je viden. Pomaknjen je malo navzgor. Suknjici so tudi letos dvojni, z eno ali z dvema vrstama gum-

bov. Na enovrstnem suknjicu sta le dva gumba, zapenja se gornji, vedno in samo gornji. Zapnite enkrat samo spodnjega in se dobro ogledite v gledalu, pa boste sami spoznali, zakaj to ne gre. Ramena niti imajo naravno bliko; ne smejo biti batirana in ne preveč ogata. Ovrtnik se tesno oklepa srajčnega ovrtnika in je zadaj malo nižji kakor je bil doslej. Rob enovrstnega suknjica je spredaj spodaj zaokrožen, a to še le nekako od drugega gumba navzdol. Zelo važno je, kje sta gumba prišita. Nepravilno nameščen gumb lahko pokaži najlepšo obleko. Gornji gumb naj bo v višini nakazane tajle in naj markira sredino trupla.

Telovnik je še vedno brez ovrtnika in srednje globoko izrezan. Izpod zapetega suknjica naj se vidi še gornji telovnikov gumb, ali tudi dva.

Hlače so ožje kakor so bili, a ne pretesne. Lahko se nosijo brez zavihanega roba; ako pa so zavahane, so precej široko. Dolge so tako, da leže na obuvalu.

Suknjici z dvema vrstama gumbov ima tri pare gumbov, ki so našiti paralelno in precej visoko. Spodnji par naj bo v višini žepov. Gornji gumb se tudi pri dvovrstnem suknjicu nikdar ne zapenja.

Daruimo za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Ako želite, lahko slišite zadnjo besedo, ki se izgovori o čemur koli. Ako želite, so najnovejši okusi sluge vašega jezika, najnovejše vonjave služijo vašemu nosu. Nikoli niste pogrešali možnosti.

Kajti sedeč tu v svojih sedmih sto kočijah ste slepa na srcu, duši, glasu in hoji; najbolj slep stvar sveta. Niti minuto svojega kratkega življenja niste mislili, ne delali, ne govorili sami zase. To je vam bilo prepovedano. In tista zarota, ki vas drži v slepoti, je tako čudovita, da je sploh ne opazate. Vam se zde vaše oči dobre. Saj ne vidite niti ograje okrog sebe, kaj šele sveta okrogaj nje. Bolečina, ki jo čutite spomladi, je vse, kar sploh veste in zaznavate. In nikomur ni mogoče očitati, da je triv vaše slepote — vam pa še najmanj.

Vse to je bilo tako urejeno že davno pred poljubom dobro rejenege beba, pred poljubom, iz katerega ste nastali. Delovali so sile v temnem, nezgodnem napredku od najdaljših časov, predno so rodile vas, malo, slovo bitje, da postanete največje delo njihovega ustvarjanja. Z občudovanja vredno točnostjo izbire so parile vse, kar se najbolj približuje povprečnosti, vse, kar se po naravi varuje življenjskih nevarnosti, vse, kar se krčevito drži navad, dokler niso nastale take razmere, da ste lahko nastopili vi v

Pomladanski vetrovi

Vreme in promenade. — Lahi in 40 mučnikov. — Naši Janezi in splošna situacija.

Pomladanski vetrovi se podé nad Ljubljano. Parkrat so z nebesnega svoda pregnali oblake, te večno napasene Sempetrove kozličke, da so odkobalili s svoje stajne še hitreje, kakor je naša diplomacija iz evropske politike pregnala tiste kozle, ki jih je za letošnji pomlad izpustila laška gospa Hujskarja.

Tako smo imeli za poskušnjo ravno okrog koledarskega nastopa v igredi nekaj prav lepih solčnih dni. Opoldanske in večerne promenade so ozivele kakor smihelski sejmi. Pojavile so se nove in prikupno predelane stare toalete v čudovitih kompozicijah. Kar pa je primanjkovalo k harmoniji barv in dokler še ne cveto cvetice v vrtovih, so dame na lastnih obrazih izpopolnile z rougeom in lepoto, da v Ljubljani zares nobena Evina hčerka ni tako strahotno blede, kakor njena prababica, ki jo je Bog ustvaril iz glin in ji amputiral Adamovo rebro.

Moški so v omare pospravili »iberclerje«, nekatere še iz slavnih časov Franca Jožefa. Pojavilo se je tudi nekaj nove kratkohladne mode. Ženskam pripada sodbja, ali mi notorični konservativci si vendar dovoljujemo mnenje, da kratke hlače nimajo več pravice sklicevanja na narodno ponosnost: »Hlače so en zavber gvant, naj jih nosi mož al' fant!«

Pomladanski vetrovi so kakor z nebeskih višav ali vsaj z Golice prinesli v ljubljanske ulice vonj vseh možnih parfumov in Malhaporve kolinjske vode. Promenadni senior gospod Danilo je začel prižigati čisto sveže rumene cigare. Občinska uprava je »auskurala« z vodnimi tanki in začela preganjati prah, da se ne bi zaredil in razplodil, če bo letina dobra. Za nedelje in praznike so se projektirali vsestranski izleti, nastopile so že prve avtomobilske nesreče, na sportnih igriščih so se pojavile prve rabuke. Skratka — vsa poezija, romantika, idiličnost (in kar je še takih cukrnih besed) so se nam razodele s tolikim čarom, da so se v božanski noči pomladnega ekvinokcija poleg mijavkanja zaljubljenih mačkov na vseh koncih in oglih razlegale serenade mladih trubadurjev s plečetom, imenovanim kitara:

— Ti cvet, ti cvet deklet, pomlad je speet...

Hajd, pa nas je vse skupaj, z ministri in Narodno skupščino vred, presenetila nagla izprememba. Najprej so nas Lahi pritislili s svojimi vođenimi bombami, nato 40 mučnikov s šrapneli pravega dežja. Obe aferi, prva velepolitična, druga izključno vremenska, še nista pri kraju. In važni, kakor sta obe za nas, nam dajeta nauk, da ga bomo pomnili, dokler bo solnca in dokler bo meseca:

— Narode! Čuvaj se Laha v politiki, Zanašaj se v koledarju na vreme 40 tih mučnikov!...

In zdaj začnimo z zgodbo. Breza se ozelenjuje, mladim fantom oznanjuje, da je prišel tisti čas, ko jih kliče trombe glas. Tako so kakor vsako pomlad prepevali fantje, ko so šli k vojakom in se v posebnih vagonih vozili k svojim kadrom na jug, kjer je pomlad v polnem brstenju in so kmetje davno narezali kole in šibe za vinograde. Lahi so vse to videli — oh in ah, zaženo krik, da se mobiliziramo in koncentriramo naravnost v Južni Srbiji, pred durmi one njihove satrapije, kjer bodo sadili makarone.

Naši generali že vedo in bodo anketi, ako pride in kadar pride predložili naše najnastavnejše, najučinkovitejše orožje: kolce, brezovke, mokre cape. A koga bo zaislišala anketa? Naše Janeze? Ti pravijo o Lahu:

— Duš, al' bo bežov!
Naši Janezi, stari in mladi, so še zmerom gadje. Kako so preganjali Laha pri Kobaridu, na Smihelu, Gabrijelu in v Tirolah, o tem nimajo pesmi. Imajo pa že izza prejšnjega stoletja v stihih pozvano smešno epizodo:
Enkrat tam na Laškem je b'lo, pred festengo Mantvo močno.

ko stal sem na straži soldaški, seveda pa znal nisem laški. Pridere nad mene jih sto, že skoraj po meni je b'lo, po tajč zakričim: Holt ber da! — In vse mi počene na tla...

Prestali smo torej letošnji laško gonjo in pusto vreme 40 mučnikov, pa če Bog da zdravje, bomo še preživeli marsikatero napoved pomladanskih krvavih rihl. Zaenkrat nimamo druge mobilizacije kakor romarsko, ki bo tudi letos povedla pobožne Jugoslovane v sveta mesta laške dežele. Tako je tudi prav in bo evropska diplomacija gotovo zadovoljna: v našo državo anketa, v Italijo pa naši romarji...

Pomladanski vetrovi se podé nad Ljubljano. S 1. aprilom so pregnali oblake in nam prinesli lepo vreme. Rešeni deževja, diplomatskih intrig in proračunske debate bomo začeli spleitati butare prvega brstja in cvetja, da jih prihodno nedeljo ponesemo k žegnju in se z oljko miru pripravimo na praznik vstajenja.

Veseli kotiček

Dežnik.

— Možiček, spodobi se, da mi kupiš nov dežnik. Stari je že tako raztrgan, da ga bom vrgla na dle.

— No, no, le počasi, ne vsega odvreči! Morda ti bo lahko še služil doma.

Lep spomin.

Pred župnikom se spoveduje stara devica ter z opisovanjem nekega svojega greha pravi župniku v začudenje. Ko jo ne preveč ljubeznjivo vpraša, kako je to v njeni starosti mogoče, odvrne ona sramežljivo:

— Oh, zgodilo se je že pred davni mi leti, gospod župnik! Toda jaz se tako rada tega spovedujem, ker je vendarle lep mladostni spomin.

Poletni dopust.

— Torej, gospod Jazbec, kje name ravate preživeti letošnji dopust?

— Ostanem v Ljubljani!

— Tako? Torej si letos ne boste privoščili nikakega počitka in izpremembe?

— O, ravno to! Ženo pošljem letos na morje.

Tako in tako.

Šef (v pisarni): Zakaj pa ta pisma niso bila oddana na pošto?

Prokurist: Naročil sem slugi, pa me menda ni razumel.

Šef: Tako? Kdor se napram uslužbencem ne zna izražati, da bi ga razumeli, je tepec. Popoln idiot! Ste razumeli?

Prokurist: Ne, gospod šef!

Domača zadeva.

— Elica, ali si v večerni molitvi povedala Bogu, kako si mi danes naga-jala?

— Ah, mama, mislila sem, da je vendar bolje, če take stvari ostanejo med nami...

Perfektna kuharica.

»Danes je naša gospa prvič sama kuhala.«

»Tako? Kaj pa ste imeli?«

»Pečeno gosko.«

»In zraven?«

»Kreg in prepri.«

Vse povedal.

Odvetnik svojemu varovancu: »Če hočem prevzeti vašo obrambo, moram vse natančno vedeti. Ali ste se mi popolnoma izpovedali? Mi nimate ničesar več povedati?«

»Ne, vse sem že povedal. Samo tega še ne, kam sem skril svoj plen.«

Iskrenost.

»Kaj ne, Branko, tudi če bi se ne vzela, bi me imel vse eno rad.«

»Gotovo, Mira. Še mnogo bolj.«

Očetov nasvet.

»Čujte, dekleta, skrajni čas je, da se pomozite. Fantje, vi pa bodite pametni in se ne ženite!«

sem od vas. Junakinja burk ste, toda nihče se vam ne smeje, ker ste tragična, najbolj tragična figura na svetu. Nič ne morete za to, da so vam ušesa, oči, srce in glas tako otrpnila, da v vas ni več vašega lastnega duha.

Moda je vas ustvarila in poskrbela za to, da ste postala podoba svoje matere, dobro vedoč, da bi spoznali, kaj je ona in da bi jo obsodili, ako bi vas ustvarila za poznanje drugega. Ste Moda, sama Moda, slepa, strahopetna Moda. To, kar počenjate, delate, da delate vse te razkošne ovojke okrog vas — jo drugi isto. To, kar mislite, da mislijo drugi isto. Ste Figura brez oči.

In nihče vas ne razume, nihče vas ne izpremeni, uboga mala culica misli drugih ljudi. Vozite se okrog v svojih sedmih sto kočijah. Ulice se dišijo z vami. Nad ono ulico, pod njo in na obeh straneh je milijon stvari in bitij, ki jih ne vidite. Vse, kar je organičnega na svetu, kar živi in ustvarja, vse hrepeni po svobodi. Vi se pa vozite okrog vsa blesteča, nevidna ujetnica svoje lastne zmagi. In po ulicah vas gledajo tisočere poželjive oči delavk z izsušenimi nedriji, ker ste jim tuja. Mnoga njihova srca prekipujejo z zavisti. Ne vedo, da ste mrtva kakor sneg okoli tolmuna. Ne poznajo v vas tiste ničevosti, ki je vaš začetek in konec. Moda! Figura brez oči!

John Galsworthy:

Moda

Občudoval sem vas celih deset minut, ko je vaša kočija stala, in videl sem, da se je vaš smehljajoči obraz dvakrat izpremenil. Bilo je, kakor da hočete reči: »Nisem vajena, da bi me tako ustavljali.« Glavno, kar sem opazil, je pa, da se niste nikamor ozrli. Gledali ste samo ljudi pred seboj in hrbte svojih lakajev na kozlu. Menda vam nobena stvar ni mogla prignati iz glave misli, da vas čaka zabava v veseli družbi. Ta misel je izpodrinila vse druge. Vaš voz je trstoti v tej vrsti, ki je zapolnila cesto na razdalji pol milje. V dvesto devetdeset devetem, ki sledi, sedite tudi vi z obrazom, obrnjenim naprej in očmi, ki ne vidijo.

Osvobajena že od rojstva. Spravljena na svet z najizbranejšo spretnostjo. V mislih svoje matere samo kadar je bila muhasta. Naučena verovati, da je življenje zapopadeno v skrbi za vaše čisto, lepo negovano telo in vaš način vedenja, ki se skrbno izogiblje vsega običajnega. Naučena videti v družbi ožji krog moških in žensk, ki jih slučajno vidite, in čutiti, da je edina vaša dolžnost poznati najbližjo zaželjeno stvar in jo dobiti. Nikoli niste pogrešali možnosti.

Ukazov ne sprejemate od nobenega drugega bitja. Vaše srce vam ukazuje, ustvarja vaše želje, težnje in nazore ter jih pošilja preko vaših ustnic v svet, iz vašega srca žubori vrecel, ki napaja reko vašega vedenja. Toda vaše srce je stoječa mlaka, ki še nikoli ni videla solnca. Vsako leto, ko se približa maj in ko klije iz zemlje novo življenje, čutite čudne bolečine. Od kod to? Imate moža, ali ljubčka, ali oba ali pa nobenega, kakor se vam zahoče. Imate deco ali vsaj mogli bi jo imeti, ako bi jo želeli. V določenih presledkih dobivate jedila in vino. Imate vse, kar si želite od provincijskega življenja in provincijskih zabav. Imate gledališče in opero, knjige, glasbo in pobožnost. Od peresa, izpuličenega umirajočih ptic, od rož, narejenih za mizerno plačo, ki krase vašo glavo, do podplatov obutve, ki stiska vaše noge, ste opremljeni s praznično skrbjo. Leto dela je bilo vito v vašo obleko in v kovano v vaše prstane — vi ste dihaioči triumf.

Živite sredi svetovnega centra. Ako želite, imate dostop do vsega, kar so si ljudje izmislili od tistega časa, ko se je začelo misliti. Ako želite, lahko vidite vse, kar je bilo kdaj ustvarjeno, ker lahko potujete kamor vam drago. Sežete lahko po najsikrajnejših stvarih Prilode in najpopolnejših umetninah.

To in ono Dragocena noga ing. Mareka

Tretji dan obravnave. — 12letna deklica in 70letni starac. — Obtoženca nočeta priznati krivde.

V sredo se je obravnava proti ing. Mareku nadaljevala. Tretji dan obravnave je bil v znamenju zaslišanja inženirjeve soproge Marije, ki je obtožena, da je svojemu možu pomagala pri raznih sumljivih trgovskih manipulacijah in tudi pri usodnem eksperimentu z nogo, za katero je hotel dobiti Marek 400.000 dolarjev zavarovalnine.

Marija Marekova je stopila v porotno dvorano z lo razburjena in blede. Hotela je stopiti k svojemu možu, ležečemu na nosilnicah, toda pazniki so jo zadržali. Marija Marekova je rodom Dunajčanka. Svoja mlada leta je preživela na Češkoslovaškem. Njen oče je bil postajenačelnik na južni železnici. Ko je bila stara Marija 8 let, je odpotoval njen oče v Ameriko in od tistega časa ni bilo o njem nobene glasu. Njena mati je bila premožna, ker je podedovala večjo vsoto po svojem bratu, slikarju Sturmju. Marija je hodila nekaj let v šolo, potem je pa zašla na stranpoti. Kot 12 letna deklica je imela ljubavno razmerje s 70 letnim starcem Fritschem, ki je pozneje na zagoneten način umrl. Razširila se je vest, da je bil starac zastrupljen.

Sodišče je spravilo na dan tudi ta dogodek, ki je značilen za Marekovo ženo. Obtoženka je izpovedala zelo zanimive okolnosti iz svojih mladih let. S Fritschem se je seznanila na Dunaju v tramvaju, ko je bila stara 12 let. Starcu je dekletke tako ugajalo, da jo je začel takoj zalezovati. Pozneje je posetil njeno mater in se informiral o rodbinskih zadevah. Prosil je mater, da bi smel na njeno hčerko prenesti očetovske dolžnosti. Starac je bil bogat in mati je v to privolila. Kmalu se je razvil med starcem in 12-letno deklico ljubavno razmerje.

Predsednik kazenskega senata je predložil v tej zadevi sodne akte in zdravniško izpričevalo, iz katerega je razvidno, da je umrl Fritsch naravne smrti v starosti 77 let. Njegova vdova je pozneje vložila proti deklici tožbo, češ da je njenega moža zapeljala. Izkazalo se je, da se je stari Fritsch spopetka izdajal za starega samca, v resnici pa je imel ženo in deco. Deklica je obljubila, da jo bo skrbno vzgajal in da bo imela pri njem vse udobnosti. Spopetka je res pošiljal k nji francosko in angleško, ki sta jo počuvali v francosčini in angleščini, pozneje je pa odpotoval in tako je ostalo vse pri obljubah. Pred smrtjo je izgubil Fritsch večino svojega premoženja in njegova vdova si je morala izposoditi denar za pogreb.

Med zaslišanjem je dobila obtoženka opetovano živčne napade in končno so jo morali pazniki spremiti na hodnik, kjer si je nekoliko opomogla. O trgovskih poslih je izpovedala, da jih je vodil njen mož, ona mu je pa pomagala. Tudi trgovska pisma ji je diktiral mož. Pri nakupu Schneiderjeve hiše sta bila ogoljufana, ker je bilo na hiši intabulirano 290 milijonov dolga. Schneider pa trdi, da je bil on ogoljufan, ker mu je Marekova predložila neko inozemsko listino kot dokaz, da imata zakonca Marek 250.000 dolarjev premoženja. Zaznana je bila tudi pravljica o dunajskem kardinalu Piffliu, o katerem je Marekova trdila, da je njen intimni prijatelj in da ji bo pomagal ustanoviti velik kreditni zavod. Ing. Marek je obljubil Schneiderju, da postane ravnatelj tega zavoda. Nekega dne sta prišla zakonca Marek k Schneiderju in ga povabila, naj gre z njima h kardinalu, kjer bo imenovan ravnatelj novega kreditnega zavoda. Odpeljali so se na Dunaj, kjer sta zakonca Marek pustila Schneiderja v nekem lokalni in se odpeljala h kardinalu sama. Kmalu sta se vrnila in izjavila, da kardinal ne sprejema. Schneider je drugi dan izvedel, da se je mudil kardinal Piffli takrat v Rimu. Schneider

je Marekovo ovadil in policija jo je aretirala. Ker pa ni bilo točnih dokazov o njeni krivdi, so jo kmalu izpustili.

Kar se tiče kardinala Pifflija, je Marekova pred sodiščem izjavila, da ga od birne sploh ni več videla. Pri tem je krčevito plakala. Nekateri listi so poročali, da je Marekova ta na kardinalova ljubica. To vest je obtoženka pred sodniki odločno zanikala. Sledilo je zaslišanje o zavarovanju. Marekova je izpovedala, da je njen mož iz telefonskega seznama izvedel za zavarovalnico Anglo-Danubian Lloyd. Zavarovati se je hotel za 100 tisoč dolarjev, toda v zavarovalnici so mu prigovarjali, naj se zavaruje za 400 tisoč dolarjev šeš, da zavarovalnica pri tem nič ne riskira. Na vprašanje, čemu se je izdajal njen mož za starejšega kot je bil v resnici, pravi obtoženka, da je bil 6 let mlajši od nje in da tega ni hotel javno priznati. Ker je zastopnik zavarovalnice preveč pritiskal na obtoženko, da bi izpovedala podrobnosti usodnega zavarovanja, ji je njen zagovornik svetoval, naj na ta vprašanja sploh ne odgovarja. Nato se je oglašil k besedi mož obtožene, ki je izjavil, da bi bil rad plačal premijo in se odpovedal zavarovalnici, ako bi bil vedel, da gre zavarovalnici samo za premijo. S tem bi se bil prihranil sramoto pred vsem svetom.

Popoldne se je nadaljevalo zaslišanje Marekove soproge. Obtoženka je izpovedala, kako se je pripetila njene-mu možu nesreča. Primarij bolnice v Mödlingu je izjavil, da je moglo kost presekati z enim udarcem sekire. Zagovorniki so predlagali zaslišanje drvarjev, v prvi vrsti predsednika združenja drvarjev, ki naj izpove, da so take nesreče običajne in da ni nič čudnega, ako si d'var pri delu po nesrečnem naključju preseka nogo.

Zagonetna smrt kneginje Ljubomirske

Te dni je bilo obducirano truplo kneginje Marije Ljubomirske, ki je umrla v Varšavi pred 4 leti. Kneginja Ljubomirska, ki je imela podedovati ogromna veleposrestva na Poljskem, je nepričakovano umrla v varšavski bolnici, kamor so jo prepeljali z njenega veleposrestva na Volini. Njena smrt je zbudila splošno senzacijo. Na Volini so začele krožiti razne vesti. Med prebivalstvom je zavladalo prepričanje, da je bila kneginja zastrupljena. Zastrupil jo je baje neki sorodnik, ki bi bil rad podedoval veleposrestva. Proti tem govoricam so z vso odločnostjo nastopili člani rodbine Ljubomirskih in njihov nastop je pomiril razburjene duhove. Marijo Ljubomirsko so pokopali v varšavski cerkvi sv. Križa in zadeva z njeno nenadno smrtjo je zaspala.

Toda oblasti niso mogle mirno preko govorice o zastrupljenju. Sodišče v Lucku je vodilo sistematično preiskavo. Glavne priče so bili uslužbenci pokojne kneginje, ki so svojo gosposdino oboževali in trdili, da je umrla nasilne smrti. Usodnega dne, ko je kneginja zbolela, ji je kuhar kakao mlad grajski kuhar. Takoj drugi dan so morali kneginjo prepeljati v varšavsko bolnico, kjer je še istega dne umrla. Ker govorice o njeni nasilni smrti niso utihnile, je odredilo sodišče v Lucku, naj se grobnica odpre in izvrši sodna obdukcija. V poljskih listih so se pa kmalu pojavile vesti, da so govorice o zastrupljenju kneginje Ljubomirske zlagane in da gre za navadno smrt. Listi so poročali, da je sodišče preiskavo ustavilo. Na videz se je to res zgodilo in ljudje so na afero zopet pozabili.

Sodišče pa je na tišem preiskavo nadaljevalo in te dni res odredilo, da so grobnico v varšavski cerkvi odprli

in truplo obducirali. Zdravniki so izjavili, da bo zelo težko ugotoviti, kakšne smrti je umrl. Kneginja, ker so minila od njene smrti že štiri leta. Vendar so pa bili med njimi tudi optimisti, ki so trdili, da se bo eventuelno zastrupljenje dalo še sedaj dokazati. Rezultat obdukcije je presenetil vso javnost. V strohnelem drobčju umrle kneginje so našli na drobno stolčeno steklo, ki je povzročilo kneginjino smrt. Varšavsko sodišče je takoj obvestilo o tem sodišče v Lucku, i bo nadaljevalo preiskavo in ugotovilo, kako je prišlo z drobnim steklo v želodec nesrečne kneginje. Obeta se senzacionalna obravnava, pri kateri se bodo morali zagovarjati potomci ene najodličnejših poljskih plemiških rodbin.

Italijanska vojna avijatika

V sredo se je vršila v italijanskem parlamentu debata o proračunu ministrstva za avijatiko. Fašisti točki poslanci so naglašali, da Italija v zrakovstvu še ne zavzema onega mesta, ki ji pripada. Neki poslanec je zahteval, naj vlada uvede leta, ki službo za prevoz ranjenecv in naroči tovarnam, naj izdelujejo aeroplane manjših tipov. Državni podtajnik Balba je v svojem ekspoziju naglašal, da zemljepisna lega sama silni Italijo posvečati letalstvu vso pozornost. Fašistovska vlada je v tem pogledu že mnogo storila. Leta 1922 je bilo določeno v proračunu za avijatiko 100 milijonov lir. Letos je pa zvišala to postavko na 700 milijonov. V bodoči vojni bodo igrala po njegovem mnenju glavno vlogo velika tehnična in taktična presenečenja. Balba je govoril tudi o raznih kemičnih pripomočkih, ki bodo igrali v bodoči vojni odločilno vlogo. Vojne avijatike si po njegovem mnenju brez strupenih plinov ni mogoče misliti.

Statistika priča, da se je v Italiji zadnja leta tudi civilno letalstvo zelo razvilo. Balba je omenjal v svojem ekspoziju tudi skrb fašistovske vlade za letalski personal. Od konca vojne do 1. julija 1926 je poginilo 300 italijanskih letalcev. Balba je izjavil, da bo imela Italija čez tri leta 2797 vojni letal in nad 2500 letal za vzdrževanje rednega zračnega prometa. Ti aeroplani bodo zadostovali, da se Italija zavaruje pred vsako nevarnostjo.

Drzen bančni rop

Na Slovaškem vladajo zadnje čase razmere, ki spominjajo na divji zapad. Neka nevarna tolpa terorizira vso deželo, zlasti pa premožnejše sloje. Višek smelosti banditske tolpe pa je bil roparski napad v filijalko banke v Veliki Bitči, kjer so banditi nastopili po zgledu svojih ameriških poklicnih tovarišev.

Velika Bitča je malo provincijalno mesto na Slovaškem z dokaj razvito industrijo. V četrtek popoldne so sopolji v tamošnje podružnico praške Agramne in industrijalne banke štirje oboženi in maskirani banditi, ki so z naperjenimi samokresi pozvali uslužbence, naj dvignejo roke. Nato so zvezali ravnatelj filijalke Šlehto, knjigovodjo Sonnenfelda in slugo kakovca ter vsem trem zamahili usta. Banditi so nato iz tresorja pobrali 90.000 Kč. Slučaj je nanesel, da je v banko stopila neka žena. Banditi so jo sprejeli z naperjenimi samokresi in sirota se je tako prestrašila, da niti kričati ni mogla. Hip nato se je v banki pojavil uradnik Gajdušek, ki je imel pri sebi 15.000 Kč. Banditi so ga hoteli prisiliti, da jim izroči denar. Ker se je pa branil in klical na pomoč, so navalili nanj in ga masakrirali. Nesrečnež je kmalu nato podlegel težkim telesnim poškodbam.

V svoji brezmejni drznosti pa so šli banditi še dalje. Šlehto so opostili vezi in ga odvedli k telefonu. Moral je pozvati sosedno filijalko v Žilino, da pošlje avto v Veliko Ditro. Čim je avto prispel, so banditi napadli šoferja in ga zvezali. Nato so se s jadrno odpeljali, baje v smeri proti Trenčinu.

O drznem roparskem napadu so bili takoj obveščeni orožniki. Mobilizirane so bile vse orožniške postaje na Slovaškem. Močne orožniške patrulje patrolirajo po vseh cestah, vsa vzhodna Slo-

vaška je cernirana. Tekom istega večera se je raznesla vest, da je prišlo pri Stavniku do krvave bitke med orožniki in banditi. V borbi je bil baje en orožnik ubit, eden pa ranjen. Roparji so pobegnili.

Oblasti so mnenja, da je na čelu tolpe prosluli roparski glavar Lecian, ki je nedavno pobegnil iz zaporov v Olomucu ter na begu ustrelil nekega orožnika. — Drzni zločin je silno razburil prebivalstvo na Slovaškem.

Letalska nesreča v Olomucu

V sredo popoldne se je pripetila na olomuškem aerodromu težka nesreča, ki je zahtevala življenje mladega vojaškega pilota Narcisa Talskega. Zjutraj se je dvignila skupina aeroplanov pod vodstvom kapetana Machovca, da bi v zraku fingirala napad na aerodrom. V prvem aeroplanu je bil kapitan Machovec, v drugem pilot Konečny, v tretjem pa Talsky. Aeroplani so poleтели proti severu, od koder so hoteli v višini 1000 m izvršiti fingiran napad na aerodrom.

Aeroplan Talskega se je blizal aerodromu v vodoravni legi v višini 500 m. Naenkrat so zaslišali častniki in vojniki v zraku strašen tresk. Videli so, kako se platno na desnem krilu aeroplana trga in kako lete proč koščki ograjda. Pilot je izgubil ravnotežje in začel padati v spirali na aerodrom. Pri padcu se je motor zapetil globoko v zemljo. Izpod razvalin so potegnili strahovito razmesarjenega pilota. Gledalcem se je nudil pretresljiv prizor. Pilotova glava je bila vsa zmečkana, desna in leva noga zlomljeni, vse telo obito s krvjo. Poleg tega je zadobil Talsky težke notranje poškodbe, tako da je popoldne v vojaški bolnici umrl.

Bestijalen umor na Češkem

V Holešovicah na Češkem je bil izvršen te dni grozen zločin, kakršnih tudi naša doba splošne demoralizacije ne pozna mnogo. Bivši ruski študent židovskega pokolenja Jefim Ackerman je umoril mlado ženo uslužbenca ministrstva za socialno politiko Ruženo Ciprovo. Umoril jo je s kuhinjskim nožem zgodaj zjutraj, ko se je oblačila, da bi šla v bolnico po svojega sinčka. Komaj je oblekla prvo nogavico, je stopil v njeno spalnico podnajemnik Ackerman. Detektivni in sodni izvedenci so prepričani, da je hotel mladenič Ciprovo poslati Napadel jo je, toda žena se je energično branila. Končno je pograbil razjarjeni študent oster kuhinjski nož in prerezal nesrečni ženi vrat, tako da se ji glava držala samo še za kožo. Nesrečnica je kmalu izkrevavala.

Morilec je hotel pobegniti, potem si je premislil in pustil na mizi listič papirja, na katerem je napisal možu svoje žrtve, da je umoril njegovo ženo zato, ker je dete, ki ga nosi pod srcem, njegovo. Pripomni ji je, da noče, da bi mož skrbel za tuje dete in zato je no seženo ženo umoril.

Oblasti so ugotovile, da si je morilec to podlost izmisli. Umorjena žena je bila zelo poštena. Z možem je živela v najlepši slogi. Strašna tragedija je zbudila med prebivalstvom splošno sočutje z možem umorjene in ogorčenje nad podivjanim morilecem.

Ameriška in evropska avtomobilska industrija

Leta 1895. so izdelali v Zedinjenih državah 4 avtomobile. Od tega leta se je začela ameriška avtomobilska industrija hitro razvijati. Šele v zadnjih treh letih je povprečni prirastek avtomobilov v primeri s prejšnjim letom nekoliko manjši, kajti ameriška tržišča so z avtomobili tako natrpana, da jih je težko spraviti v promet. Od 1895. ko so izdelali v Ameriki štiri avtomobile, se je avtomobilska industrija tako razvila, da je doseglo število novih avtomobilov predlanskim 4.180.000. Prištetih je treba še 161.400 avtomobilov, izdelanih v Kanadi, kjer je avtomobilska industrija v tesni zvezi z ameriško industrijo.

Od skupnega števila 4.341.400 avtomobilov je ostalo v Ameriki in Kanadi

92,5 %, ostalih 386.400 je pa šlo v inozemstvo. Ta izvoz je približno enak celoletni produkciji avtomobilov v Evropi, ki je znašala l. 1905. 464.500. Ako primerjamo te podatke, vidimo veliko razliko v napredku ameriškega in evropskega avtomobilizma. Vzrok razvoja avtomobilizma v Ameriki je iskati v normalizaciji produkcije in si ajno organizirani prodaji. Kupna moč ameriškega prebivalstva od leta do leta narašča, z druge strani pa cene avtomobilov padajo, ker jih izdelujejo v tako ogromnih količinah. To je glavni vzrok, da kupujejo v Ameriki avtomobile tudi srednji in nižji sloji.

Bistveno drugačne so razmere v Evropi. Skoraj vsaka evropska država ima tovarne za avtomobile, ki jih pa še daleč ne moremo primerjati z ameriški tovarni. Leta 1925. je bilo izdelanih v Evropi in Zedinjenih državah 4.801.421 avtomobilov. Od tega je odpadlo na Zedinjene države 4.175.265 avtomobilov (87%), na Kanado 151.389 (3,36%), na vso Evropo pa 464.667 ali ali 9,64%. To produkcijo si je delilo med seboj 15 evropskih držav, čiji avtomobilska industrija je v ostri medsebojni konkurenci. V evropski avtomobilski industriji je opažati šele zadnja leta prizadevanje, da se tovarne združijo v velike kartele, ki jim je omogočen cenejši nakup materiala ter boljša organizacija produkcije in prodaje.

L. 1912. je izdelalo 200 ameriških tovarn 356.000 avtomobilov, leta 1915. je bila produkcija avtomobilov že štinajstkrat večja. Samo luksuznih avtomobilov so izdelale ameriške tovarne 3.840.000. Število ameriških avtomobilskih tovarn znaša 170. V Evropi pa imamo okrog 300 avtomobilskih tovarn, ki izdelujejo do 500 raznih tipov avtomobilov. Temu je treba prišteti še okrog 100 tovarn za tovarne avtomobile. Ameriške tovarne so kartelizirane, dočim si evropske v konkurenci izpodkopavajo tla pod lastnimi nogami. V Ameriki izdela ena tovarna povprečno 64.000 avtomobilov na leto, evropska pa komaj 1600. V Ameriki izdelajo do 40.000 avtomobilov enega tipa, v Evropi pa komaj 1000. Zato je razumljivo, da so ameriški avtomobili neprimerljivo cenejši kot evropski.

Francija ima 90 avtomobilskih tovarn, Anglija 90, Nemčija 95, Italija 12, Belgija 16, Češkoslovaška 9, Avstrija 5. V Franciji znaša število tipov luksuznih avtomobilov 190, v Angliji 130, v Nemčiji 110, v Italiji 25, v Belgiji 20, na Češkoslovaškem 21, v Avstriji pa 8. Iz tega je razvidno, koliko znanj in tipov ima evropska avtomobilska produkcija. Da ta pojav ne more dobro vplivati na industrijo samo, nam priča razvoj ameriškega avtomobilizma, s katerim se evropski ne da niti primerjati.

Damske plašče

najmodernejša, pariškega ali dunajskega modela izgovlja iz finega angleškega blaga, ki si ga poljubno izbere, trdka Drago Schwab, Ljubljana.

× **Krvava drama v Pragi.** V Pragi se je te dni odigrala krvava drama. Ruski emigrant, študent Ackermann je umoril svojo gosposdino, ženo nekega uradnika, pri katerem je stanoval. Nato si je sam pognal kroglo v glavo in oblašal mrtev. V pismu, ki ga je zapustil, naveda, da je ženo umoril, ker je dete, ki ga nosi pod srcem, njegovo. Obdukcija trupla pa je pokazala, da to ni bilo res, ker pokojnica sploh ni bila noseča. Po raznih znakih je prišla sodna komisija do prepričanja, da je hotel Ackermann ženo poslati. Najbrž se mu je na vso moč upirala in jo je nato v leži ubil.

× **Ogromen požar na Madžarskem.** V mestu Körös-Mesző na Madžarskem je izbruhnil v četrtek ogromen požar, ki se je radi hudega vetra z bliskovito naglico širil na vse strani. Gasilci so bili proti ognju brez moči. Gorelo je vso noč in šele proti jutru je uspelo požar ugasiti. Zgorelo je 120 hiš; več oseb je našlo strašno smrt v plamenih. Škoda je ogromna.

× **Po 23 letih ločitev zopet poročena.** V Newyorku se je 58letni Ernest Curtius Moore zopet poročil s svojo nekdanjo ženo Dorothy, od katere je bil 23 let sodno ločen. Prav po ameriškano in sijajna snov za roman ali filmsko zgodbo.

× **Nove grobnice v Egiptu.** Angleški listi javljajo, da je ameriški arheolog Firth v pokrajini Sakara odkril 5000 let staro grobnico tretje dinastije. Vhod v grobnico je bil skrit. V nekem rovu je arheolog našel na 12 krasnih vrčev iz alabastra, visokih približno po en meter.

× **Zenam se obeta plaša.** Londonski profesor Williams je imel predavanje, v katerem je napovedal strahote ostrženih glav: v 30 do 40 letih bodo ženske plešaste iz dveh razlogov: prvič zato, ker nosijo kratke lase, drugič zaradi tega, ker imajo tesne klobuke. Londončanke so se tega tako prestrašile, da si bodo sedaj zopet pustile rasti lase.

raskuševalno sredstvo

Trimurti:

Zverinjak v Ljubljani

To je torej gotova stvar, da tudi v Ljubljani dobimo zoološki vrt. Kolosalna je ta stvar. In da je gotova, lahko smatramo po poročilu v vladnem listu za pribito. Avspicije za važno novo pridobitev ne morejo biti lepše. V Beogradu imamo naše ljudi v vladi, na ljubljanskem magistratu smo dobili z gerentskim svetom miniaturo beogradske vlade. Spor z Italijo je poravnani in vsi koristni in velekoristni amandmani so ravno pod streho.

Sicer se jaz, dragi moji, ne mešam več v politiko. Odkar pa se ne mešam več v politiko, iščem nadomestila v prirodoslovju. Lani sem pristopil k podpornemu društvu tivolskih vrabčkov, nedavno k zaščitni zadrugi tivolskih grmičkov. Nu nad vse me zdaj interetira zadeva z novim zverinjakom.

Gospoda Trefila smatram za vsestransko informiranega, vladno zaupnega moža. To je zavedna korenina. Vselej vse ve in se mu vrlo dobro godi. Lani je bil pri radikalni stranki, letos pri klerikalni ali pri obeh. Vedel sem, ta bo najbolje poučen o novi pridobitvi in sem ga včeraj popoldne poiskal pri »Debeli raci«, kjer je stalni popoldanski in večerni gost prijazne krčmarice.

— Dober popoldne, gospod Trefilo!
— Bože vas živi, stari sobojevnik!
— Pogovor imam z vami. Domač zaupen pogovor. Veste, nič političnega, pa vendar... kako stoji vlada?

— Čvrsto, izredno čvrsto. Dve taki stranki kakor...

— Dobro, vi že veste, vi ste zaveden mož... pa oblastna skupščina?

— Vprašate! Takšna kolosalna večina si lahko privoščijo počitka kolikor ji duša požel! Nasprotnik in hujskači...

— Izborni! Kako pa z novim gerentskim svetom?

— Kako! Imamo ga in to je dovolj! Občinski volitev ne bo, pa naj gre vsa Ljubljana po... onem... k maši!

— Krasno! Zdaj pa še eno vprašanje, gospod Trefilo: Ali dobimo v Ljubljani zverinjak ali ga ne dobimo?

Nekam »fřdahtnec me je poškilil z mežicim levim očesom in dejal kakor bi odrezal:

— Dobimo, gospodine moj! (»Gospodine moj« mu je ostalo še od lani, ko je vršil važno funkcijo pri oni prvi vladni stranki.) Dobimo! V Beogradu imamo naše ljudi v vladi, v Ljubljani nov gerentski svet...

— Z jezika mi pobirate! In spor z Italijo je likvidiran, pa amandmani so se dobro rešili. Nekaj podpore bo treba!

— Saj, saj! Vlada večina bo dala

vse potrebno na razpolago. Prištedilo se bo pri cestah, socialnem křitstvu, kmetijstvu in tako. Jasno, taka moderna nova institucija v Ljubljani zahteva žrtve!

— Pa ne da bi za kompenzacijo likvidirali kakor fakulteto ali bolnico ali kaj sličnega? Ali pa, ne zamerite, da bi se zgodilo, kakor se je včas pisalo, da bi nova institucija začela provcitati — hop, pa jo bo požrešni centralizem demontiral in odvelkeč tja doli?

— Prazne marnje! Centralizem je mrtev. Ga ne priznamo več! Nobena vladna stranka ga ne prizna! Tudi v Beogradu ne morejo zmašiti vsega na en kup. Zverinjak ostane v Ljubljani. Nesporo!

Beseda nesporno mi imponira. Posebno od moža, ki se spozna na obe vladni stranki. Jaz se ne spoznam več na politično terminologijo, ampak menim, da »nesporno« znači od gospoda Trefila še več kakor lani »spoznamno«...

Torej nesporno! Zanimalo me je še, kako bo nova institucija urejena.

— S posebnim pravilnikom, kako pa! Odbor skoro gotovo ne bo sposoben, pa bomo tudi tu postavili komisarija in sovet!

In pri teh besedah me je gospod Trefilo vnovič lokavo poškilil z mežicim levim očesom, da me je kar pre-

šinilo. Ta pogled je bil kakor blisk, ki mu je takoj sledil grom:

— Gromska strela! Vi... gospodine moj, zakaj me pa izprašujete o zverinjaku? Kam pa merite?

— Nič, oprostite, prav nič zlega. Pogovor je nanesel tako! Jaz za svojo osebo se ne mešam več v politiko, imam razvedrilo v prirodoslovju. Pa mislim, kako bo lepo, idilično, priščno, ko z vladno podporo ustvarimo v Tivoliju ljubek zverinjak. Takle srčkan zoološki vrtič? Kakor ga imajo v Zagrebu ali Schönbrunnu. V kletkah domače in tuje živali, srne, slončki, zajci, tigri, ptičke, miške, oslički — okrog pa vesela otročad in ljubljansko občinstvo... kaj, ali ne bo gnjljivo?

— No, da! Ampak komisarstvo si kar izbiže iz glave. Je vse preveč drugih kandidatov, zavednih mož. Jaz se ne potegujem, pa vseeno...

Glej ga no, kako je skromen in značen! Kdo na naj bo sposobnejši, kakor on, gosnod Trefilo. Tudi časa ima dovolj, vsaj dopolnd!

Prijateljsko sva si stisnila roke. Jaz se ne mešam več v politiko, ampak takih zavednih mož kakor je gospod Trefilo, nimamo mnogo. Če on reče, da zoološki vrtič dobimo, ga takorekoko že imamo. Naj si bo s komisarjem in svetom ali ne — meni je ta stvar vseč, mene ta kolosaln stvar v srce vseči.

Glavna skupščina Sokolskega Saveza

Počastitev v vojni padlih beogradskih Sokolov. — Intenzivno delo v odsekih. — Zaupni sestanek župnih delegatov. — Lep potoček glavne skupščine. — Važni sklepi. — Novo starešinstvo.

V dne 26. in 27. t. m. se je vršila, kakor smo že poročali, v Beogradu osma glavna skupščina Jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Skupščina se je udeležilo po svojih delih vseh 23 žup JSS. Organizacija skupščine je bila zelo dobra, njen potoček v vsakem pogledu rekorden. Vsi delegati so prišli na skupščino dobro pripravljeno in so s tem ter s svojo stvarnostjo pripomogli, da je bila skupščina res sokolska. Sokolstvo je na tej skupščini ponovno dokumentiralo, da je v ujedini domovini važna sila — sila dela, plemenitega, poštenega in nesebičnega. Ona vzgaja jugoslovenski rod.

Ves potoček skupščine se je vršil točno po določenem programu.

26. marca dopoldne ob pol 10, ko so bili zbrani v Beogradu vsi delegati, se je izvršilo v telovadnici sokolskega društva Beograd-Matica slovesno odprtje spominke plošče v svetovni vojni padlim Sokolom, članom tega društva. Razen članov starešinstva JSS, delegatov žup in beogradskih Sokolov so prisostvovali temu odprtju odposlanci kralja, vlade, vojne akademije, Narodne odbrane, patrijarh Dimitrij, češkoslovski poslanik Jan Seba z vojnim atašeeom, Ljuba Davidović, predsed. beogradske občine Kumanudi i. dr.

Po odprtju lepe spominke plošče, ki je vzidana v sokolski telovadnici in v katero so vklesana z zlatimi črkami imena Sokolov-junakov, bivših članov tega društva, je govoril društveni starosta br. Milan Lukić, za njim pa starosta JSS br. E. Gangl, ki se je v vnešenih in pesniških besedah poklonil spominu borcev za naše osvoboditve in ujedinijenje ter je položil v imenu JSS lovorov venec na ploščo. Krasen venec je položil na spomenik tudi odposlanec vojne ministrice general Mihailović z lepim nagovorom. Akademsko pevsko društvo Obilić je zapelo patriotsko pesem »Hej Trubaci« in patrijarh je zaključil svečanost s kratkim govorom in se zahvalil vsem udeležencem na pažnji napram Sokolom.

Po končani svečanosti so odšli delegati žup s starešinstvom JSS na čelu na pokopališče, kjer so položili na grob Čike Steve Todorovića — prvega ustanovitelja Sokolstva v predvojni Srbiji — lep lovorov venec. Pri tej priložnosti so obiskali tudi grob letos umrlega brata dr. O. Rybaja.

Ob 1. dopoldne se je vršil v hotelu Imperial skupen obed vseh delegatov, ki eta ga priredili beogradski župa in občina. Na tem bratskem sestanku na katerem so govorili starosta JSS Gangl, starosta beogradske župe Paunković, starosta sok. društva Beograd-Matica Lukić, zastopnik Beograda Okanović, dr. Ribar, zastopnik ruskih Sokolov Poljanški i. dr., je prišlo do lepih manifestacij kralju, državi, Beogradu in Sokolstvu.

Ob 3. dopoldne so imeli seje zbor župnih načelnikov (pod predsedstvom saveznega načelnika br. dr. Murnik), redaktorji sokolskih listov (predsedoval je dr. Kuju-nović), ob 5. pa prosvetni zbor (pod predsedstvom predsednika saveznega prosvetnega odbora br. Jos. Jersa) in socialni odsek, ki ga je vodil br. dr. Fux. Vse te seje so se vršile v najlepšem redu in bratskem razpoloženju ter je bilo sprejetih več važnih sklepov za delo v bodoče.

Zvečer ob 8. se je vršil zaupni sestanek sokolskih delegatov v veliki dvorani II. beogradske gimnazije pod vodstvom br. Gangla. Na tem sestanku so se pretresala poročila posrednih odsekov, predloži zborna župnih načelnikov, odbora in starešinstva JSS za glavno skupščino, ki je bila naslednje dne 27. marca v isti dvorani ob 9. dopoldne.

Skupščino, ki so ji prisostvovali delegati

vseh žup, je otvoril z veličastnim govorom naš popularni starosta br. Gangl. Tišina je vladala v dvorani, ko so zvenele iz njegovih ust besede mogočne sokolske pesmi. Po-zdravil je prvega sokolskega brata, kralja Aleksandra kot predstavnika državne moči in avtoritete; pozdravil je Beograd kot prestolico naše svobodne domovine, poklonil se je njegovi zgodovini. Pozdravil je predstavnikov ministrstev. Povedal je vsem, da je sokolsko delo odprtost; ono nima v sebi tajnosti. Dvigati poedina kot člana naroda, dvigniti fizično in moralno narod kot celoto, to je sokolski cilj! V sokolskem taboru je bodočnost Jugoslavije! Za narodno in državno edinstvo smo se odločili brez kompromisa in brez rezervacij.

Starosta je nato pozdravil z bratskimi, toplimi besedami predstavnika COS brata Stepanka in Havla, ki sta prihitela v našo sredo iz Prage in prinesla s seboj venec za spominsko ploščo padlim beogradskih Sokolov. Njegove pozdravne besede so veljale nadalje bratu Masaryku, vsemu češkoslovskemu in ruskemu Sokolstvu, političnemu Sokolstvu, ki je ravno na ta dan praznovalo 60-letnico ustanovitve prvega sokolskega Sokola v Lovu in končno celokupnemu jugoslovenskemu Sokolstvu.

Brzopojni pozdravi so bili odposlanci kralju Aleksandru, Masaryku, COS, političnemu Sok. Savezu, ruskemu Savezu. Nepopisno navdušenje in odobravanje je sledilo govoru br. Gangla. Za njim je govoril delegat COS br. Stepanek in se zahvalil za pozdrave z iskrenimi, sokolskimi besedami. Sledilo je odlikovanje br. Zakule iz Sarajeva, znanega in zaslužnega nacionalnega in sokolskega delavca v Bosni in Hercegovini, s Saveznega plaketa. Vsi navzoči so pozdravili odlikovanca z viharim plaskanjem.

Poročila tajnika, načelnika, blaginika, gospodarja ter statističnega, zdravniškega, prosvetnega, železniškega, gradbenega, novinarskega in socialnega odbora je skupščina z odobravanjem sprejela. Za manjšinski odsek je poročal br. Smrtnik in je bilo tudi njegovo poročilo soglasno odobreno.

Nato so bili po kratkih debatah večinomaa soglasno sprejeti naslednji sklepi:

II. jugosl. vesokolski zlet se vrši v Beogradu leta 1930; Jugosl. Sokolstvo bo prihodnje leto na najbolj svečan način proslavilo desetletnico nar. ujedinijenja in istočasno 10-letnico ustavitve Jugoslovenskega Sokolskega Saveza;

Vršil se bo večji pokrajinski zlet v Skoplju leta 1928, letos pa pokrajinski zlet v Ljubljani;

Naše Sokolstvo se udeleži Olimpijade v Amsterdamu leta 1928 po svojih članih in članicah.

Po sprejetju se nekaterih predlogov so se vršile nove volitve starešinstva za l. 1927-28. Izvoljeni so bili:

Starosta br. E. Gangl; namestniki staroste br. dr. Lazar Car, br. Gjuro Paunković in br. Bogumil Kajzeli;

načelnik dr. Viktor Murnik; načelnica Cigoi-Jugova; namestniki načelnika: Stane Vidmar, Drago Sulice in Miroslav Vojinović;

namestnice načelnice: Marija Ryškova, Dana Ilićeva in Mara Kaufmanova; predsednik prosvetnega odbora br. Josip Jersa.

Člani starešinstva: br. Srdjan Budisavljević, dr. Mirko Buić, Josip Cobal, Leo Franke, dr. Riko Fux, dr. Gustav Gregorin, dr. Fran Kandare, dr. Aljia Košir, Avgust Ludvik, Nande Marolt, Albert Poženel, Božo Račić,

Josip Smrtnik, Verij Svaiger, Franjo Zelenko, Tošo Zivković.

Namestniki članov starešinstva: br. dr. Vojko Beasović, Bojan Drenik, Ferdo Juvanc, Iv. Melak, Ivan Milost, Kosta Petrović. Pregledniki računov: br. Radića Nišavić, Milan Sterlekar, Fran Sušalić.

Namestniki preglednikov: br. Josip Malenšek, Fran Medić.

Savezno razodbišče: br. Janko Bleiweis, br. dr. P. Pešotnik, dr. Dinko Puc, dr. Janko Rupnik, dr. Dragotin Treo.

Namestniki v razodbišču: br. dr. Andrej Kuhar, Karel Pleiweis, dr. Milan Subić.

Po slučajnostih je zaključil brat Gangl z navdušenimi besedami skupščino, pozivajoč delegate na delo za izvršitev važnih zaključkov na skupščini. Pozival jih je, da vztrajajo v našem revolucionarnem duhu, na stvaranju novega dovršenega tipa Jugoslovana in Sloveca.

Popoldne so bili člani starešinstva sprejeti v avdijenti pri kralju, zvečer pa je krasna sokolska akademija harmonično zaključila lepe sokolske dni v Beogradu.

Novo starešinstvo JSS, izvoljeno na VIII. glavni skupščini v Beogradu, se sestane v ponedeljek 4. t. m. v savezni zborovalnici v Narodnem domu k prvi seji. Na dnevnem redu te seje bo konstituiranje starešinstva (odsekov) in razgovor o pokrajinskem zletu na Vidovdan v Ljubljani.

Nekoliko statistike JSS

Jugoslovenski Sokolski Savez ima v celotni državi 28 žup, ki so šteje konec leta 1926 442 društev s približno 45.000 člani in članicami, 11.000 moških in ženskega narajanja ter 14.000 moških in ženske dečev; vseh pripadnikov je tedaj v JSS 80.000.

Po aktivnosti, pojmovanju sokolske ideje in organizatorični moči moremo razdeliti župe v sledeče grupe: a) stare župe z relativno dobro upravo, b) nove župe z dobro upravo, c) župe, ustanovljene po potrebi; toda slabe in neorganizirane župe, ki se nahajajo na skrajni severno-zahodni meji: Kranj, Celje, Ljubljana, Maribor in Novo mesto, delujejo z relativno manjšim napredkom, so pa solidne. Ena od starejših žup je tudi ona v Splitu, ki je priredila l. 1926 zelo dobro uspeš zlet, ki je mnogo pripomogel k nadaljnji konsolidaciji župe.

Župe, kjer se je pričel pred 5 leti separatizem, delujejo zelo dobro. Župe Bjelovar, Osijek in Sušak so precej napredovale kvantitativno in kvalitativno, manjši je napredek v župi Zagreb. Župa v Sibeniku je na poti konsolidiranja, manjša župa v Banjaluki kaže lepe uspehe; le slabe prometne prilike jo precej ovirajo v njenem delu. Velik napredek sta dosegli župi Tuzla in Sarajevo in izgleda, da bo Sokolstvo v Bosni reprezentiralo čez nekaj let zelo močno organizacijo. Posebno dobre uspehe ima župa v Mostaru. Njeno sokolsko delo je krenilo čez Celinje v Podgorico, Nikšić in Danilovgrad in je na prvi mah usvojilo srca bratov Crnogorcev za Sokolstvo. Temelj nove zeteke župe je položen po zaslugi mostarske župe.

Naka Bačkal v Novem Sadu in v vseh drugih župah vlada silno sokolsko življenje. Sokolska zavest, točnost in misel za red in disciplino dvigajo bačke župe Svetozarja, Miletića in prve vrste našega Sokolstva. Tudi župa Veliki Bečerek je na poti konsolidacije.

Župi Beograd in Kragujevac delata dobro, manj zadovoljno delo je bilo v župah Zaječaru, Nišu in Skoplju. Toda tudi v teh župah so krenile razmere na bolje. Sokolski dom v Skoplju je žin, ki bo imel za posledico konsolidacijo društva v Skoplju in s tem cele župe. Isto je z Nišem, kjer so si tudi zgradili svoj dom. Župa v Užicah dela dobro.

Društva so telovadila: 49 v sokolskih domovih, 101 v solah, 37 v dvoranah restavracij, 7 v tovarnah, 10 v barakah, 49 v jav-

nih in 60 v privatnih zgradbah. Letno telovadišče imata 202 društev.

Sokolskih zastav je 81, sokolskih godb 20 a 432 člani, razen tega je 30 fanfar in 50 trobentaških zborov.

Prireditve je bilo v društvih JSS: do 2000 predavanj, 4600 govorov pred vrsto za žlane, 2000 govorov za deca in naraštaj, 331 akademij, 177 debatnih večerov, 53 poučnih izletov, 404 gled. predstav, 77 koncertov, 265 zab. večerov, 89 plesov, 232 proslav, 252 javnih telovadb, 426 pešizletov, združenih s lovadnim nastopom; skupaj čez 10.000 prireditve. Strokovne in zabavne knjižnice so šteje do 80.000 knjig.

Se iz teh površnih podatkov je razvidno vse ogromno delo, ki ga je izvršilo Jugoslovensko Sokolstvo v pretečenem poslovnem letu v naši državi. To delo naj raste in se razvija od leta do leta v dobrobit celokupnega jugoslovenskega naroda.

Gripe, prehlaje, revme

nas najbolj sigurno obvaruje

«BRAZAY»

francosko žganje.

zak.

Dobivete se povsod.

zašč.

Radio

Rekord zagrebške oddajne postaje

Nedavno so sprejeli v Zagrebu na prejemnem aparatu za kratke valove veliko ameriško radiofonsko oddajno postajo Schenectady na valovih 33 in 79 m. Posebno čist in močan je bil sprejem od 3. do 5. jutraj; tedaj ga je prevzela zagrebška postaja na svoj val in ga odpeljala. Newyorška postaja je oddajala ravno Wagnerjeve »Mojsre pevce norimbške«, ki so se v Zagrebu slajno čuli. Sledili so raznovrstni komadi džeza, v pavzah pa je nastopal neki prvostalni tenorist, ki je pel med drugim tudi arijo »La donna e mobile« iz Verdijevega »Rigoletta«. Zagrebški abonenti so čuli to arijo tako jasno in razločno, da je bilo mogoče razumeti vsako posamezno besedo italijanskega teksta. To je bil za Zagrebčane izreden užitek, saj niti drugim srečnejšim abonentom večjih in bolje situiranih oddajnih postaj ni prepozost dana možnost na enostavnem detektorjem prejemnem aparatu poslušati kakšen program iz inozemstva, kaj šele iz Amerike.

S tem pa ta izreden dogodek še ni pri kraju. Zagrebško oddajno postajo so sprejeli tedaj tudi nekateri nikdar speči angleški amaterji in njihovo začudenje je bilo velikansko, ko so čuli na valu 310 ameriško oddajno postajo, o kateri so vedeli, da na tem valu ne oddaja nikdar. Pozneje se je stvar razjasnila in marsikomu se je nos občutno pobil, ko je spoznal, da s svojim prejemnim aparatom ni segel naravnost do Newyorke, marveč samo do Zagreba. No, kljub temu pa so morali ugotoviti nekaj, namreč da Zagreba še nikoli niso čuli tako jasno in razločno kakor v tihi noči.

V čes 1000 radiofonskih oddajnih postaj je še na svetu. Po statistiki trgovinskega ministrstva Združenih držav je tam v prometu 700 radiofonskih oddajnih postaj. Ostale zemlje sicer ne dosežejo Amerike, vendar pa tudi jako hitro napredujejo. Tako je našela

statistika v ostali severni Ameriki, predvsem v Kanadi, že 85 oddajnih postaj, v južni Ameriki 38, v Evropi 164, v Aziji 16, v Avstraliji 28 in v Afriki 9. Skupno je tedaj na celnem svetu že 1040 radiofonskih oddajnih postaj, ki služijo izključno je pouku in razvedrilu.

Kaj si žele poslušaleci radia. Angleški časopis »Daily Mail« je vprašal svoje čitatelje, kakšnega programa si žele od oddajnih postaj. Vprašanje je moralo biti jako umestno, kajti list je prejel nič manj kot 1.285.655 odgovorov, ki jasno zrcalijo potrebo in želje povprečnega človeka na Angleškem. 238.459 poslušalcev se je izjavilo za varieteje in koncerte, 179.153 jih je, ki jim ugaja le sviranje orkestra; akoro enako število, namreč 164.613 pa ceni višje vojaško godbo, 194.027 si jih želi več godbe za ples. Navdušencev za poročila o sportnih in drugih dogodkih je 114.571, za simfonične koncerte 78.571, za pevskie in instrumentalne soliste 72.658, za opere in oratorije 60.983, za prenose iz inozemstva 51.753, za kratke igre in dialoge 49.857, za znanstvena in poučna predavanja 30.919, za pesmi 30.445, za komorno glasbo 27.467, za revije 27.059, za velike operke drame 17.576 in 2717 za čitanje. Ostane jih še 4018, ki imajo pa tako komplicirane želje, da jih je nemogoče opredeliti in najbrž si niti sami niso na jasnem, kaj jim prav za prav še manjka v pestrih programih angleške radiolonije.

Notranjost zvezd

Moderna astronomija se vedno bolj zanima za notranjost zvezd. Profesor univerze v Cambridgeu A. Eddington je izdal te dni knjigo, v kateri se peča z omenjenim problemom. Polez točnih matematičnih računov so navedena v knjigi mnoga fakta hipoteze, ki zanimajo tudi laikla.

Zanimiva je Eddingtonova ugotovitev, da so vse zvezde, torej tudi stalnice, iz približno enake snovi. Ako je zvezda mnogo večja kot naše sonce, je njena notranjost toliko redkejša, kar zmanjša njeno težo. Zato ni ne pretežkih, ne prelahkih zvezd. Stalna Beta Centauri, čije primer znaša 1000 solčnih premerov, je tisočkrat redkejša kot sonce. Ako bi bila pri svoji ogromnosti tako gosta, kakor sonce, bi je po Eddingtonovem mnenju soloh ne videli, ker bi privlačila vso svojo svetlobo nase, kakor privlači n. pr. zemlja v zrak vrženi kamen. Po Einsteinovi teoriji bi privlačila tudi ves prostor tako, da bi bili ljudje kot opazovalci izven prostora, to je v absolutni praznini. Laik si tega sploh ne more predstavljati.

Ako bi katera zvezda preokračila določeno mejo svoje velikosti, bi se pod vplivom notranje radiacije, ki bi nadvladovala gravitacijo, razletela. Mnoge zvezde so tisočkrat redkeše kot sonce, druge pa neprimerno gosteše. Syrijev spremievalec je tisočkrat gost kakor platina in vendar je sestavljen iz plinov. Ta paradoks si razlagal prof. Eddington tako, da obstoja snov te zvezde samo iz atomovih jeder, ki so odtrgali od zvezde plašč elektrinov.

Tiskovine vseh vrst

izdeluje lično in cenp

Narodna tiskarna v Ljubljani

Dober pleskar

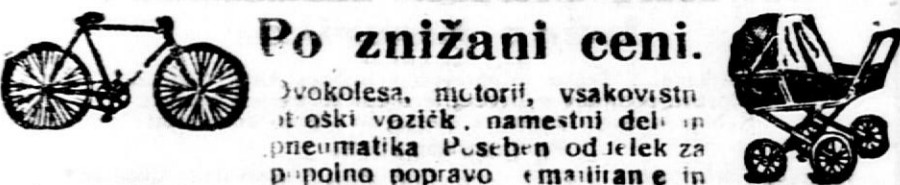
se sprejme. — »Tribuna«, tovarna dvokoles in otroških vozčkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 770

Nemščino poučuje

temeljito učitelja. Gre tudi na dom. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 758

Starejši hlapec

samski, zanesljiv, za domača dela — se sprejme. — F. Batštel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 764

Po nižjani ceni.

Dvokolesa, motorji, vsakovrstni otroški vozčki, namestni deli in pnevmatika. Posredni odsek za poplno popravilo in ponislanje dvokoles, o rokih vozčkov, šivalih in strojev. Prodaja na obroke. — Ceniki franco

»Tribuna« F. B. S., tovarna dvokoles in otroških vozčkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4 54L

Makulturni papir

kg a Din 5.—

proda a uprava »Slov. Narod«

Trgovcem z železino in meš. blagom!

Za blizajočo pomladno in letno sezijo bodele po rebovali vsakovrstnih žičnikov in žice,

žigane ali svetle, dalje kolarnike, žičnike za strojne lapanke, bregilnike, ščitarje, tapetnike, štukaturne kate, lendenarje, povezovalne s polokrog o glavo, kotne ke z zarezo, sponke, cvikovec in drugovrstne strojne žebce, katere vam najhitreje in najceneje ter pod najpogodnejšimi pogoji dobavi iz skladišča na starejši domači tovarna

SIMON PIRC, KROPA

Pišite takoj danes dopisnico in navedite približno letno potrebo, nakaar pre me e cenik in najhitreje ponudbo!

Razpošiljam že od 100 kg naprej na trgovine, stavbena, mizarstva, lesniška in ostala podjetja! Ako v Vaši trgovini še ne prodajate tega artikla uporabite ugodno priliko in upelajte tudi žičnike in žice, ki se skoro dnevna potreba vaših odjemalcev!

„Posest“

Realitetna pisarna, družba z o. z.

LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta št. 4

Posestvo

v ljubljanskem predmestju, obsegajoče stanovanjske hiše, gospodarska poslopja z vrtni in travniki, pripravna za parceliranje, gospodarstvo ali industrijo, Ljubljana, Mestni log št. 15 — naprodaj. — Vprašanja pod šifro Posestvo 303/778 na upravo »Slov. Narod«.

„Posest“

Realitetna pisarna

družba z o. z.

LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta št. 4

sprejema prijave in posreduje

pri oddaji stanovanj, sob, trgovskih in obrtnih lokalov, za oddajalce popolnoma brezplačno.

Nudi prevzemnikom veliko izbiro v stanovanjih, samskih sobah, trgovskih in obrtnih lokalih po nizkih pristojbinah. Za oddajalce najboljše prilika oddaje stanovanj, ker brez vsakih stroškov.

Službo sobarice

v večjem hotelu, najraje v Dalmaciji ob morju — išče gospodično, večšo slovenskega in nemškega jezika. — Ponudbe pod »Sobarica/756« na upravo »Slov. Narod«.

Zračno sobo

oddajeno deset minut od glavne pošte, električna razsvetljava — oddam takoj samostojni gospodinjci ali gospe, cv. s hrano ali s souporado kuhinje. — Ponudbe pod »Lepa soba/744« na upravo »Slovenskega Narod«.

Stanovanje

1—2 sob s kuhinjo išče miren uradniški zakonski par brez otrok; v mestu ali na periferiji mesta. — Ponudbe pod »April ali maj/748« na upravo »Slov. Narod«.

Mlad gospod

vojaščin prost, večš slovenskega, hrvatskega, nemškega in italijanskega jezika ter stroje pisja — išče primerno službo. — Ponudbe pod »Takojšnji nastop/742« na upravo »Slov. Narod«.

Sadno drevje!

Jablana, visokodebelne, la. 10.— dinarjev, ila 8.— Din. ila 4.— dinarjev; hruske 1.— Din dražje, poludebla 1.— Din ceneje — oddaja Drevnariš Stopar, Valenja. 707

Čevljarski pomočnik dobra moč — išče službo. Na stopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Čevljarstvo/749« na upravo »Slov. Narod«.

Enodružinska vila v Bledu z lepim vrtom, vodo, vod. električna razsvetljava — radi selitve zelo poceni napredaj — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 739

Stanovanjsko hišo štiriposobno, enonadstropno, s gospodarskimi poslopji, v Mestnem logu št 15 oddamo v najem; takoj na razpolago. — Vprašanja pod šifro »Stanovanje 115/779« na upravo »Slov. Narod«.

2000 Din posojila

išče uradni s stalno službo za tri mesece. Garancija sigurna. Obresti plačam 400 Din. — Ponudbe pod »Nujno/777« na upr. »Slov. Narod«.

28 let star gospod

želi znanstva s pripristo, zdravo mladenko od 18—25 let staro, event. s vdovo brez otrok. — Le resne ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Osamljenost/776«.

Otroško posteljo

v dobrem stanju kupim. — Ponudbe z navedbo cene pod »Čistost/774« na upravo »Slovenskega Narod«.

Spalnico

kompletno iz mehkega lesa ter železno posteljo takoj prodam. — Ponudbe pod »Nizka cena/773« na upravo »Slov. Nar.«.

Enodružinsko vilo

na Bledu ali na Gorenjskem ob železnici — kupim. — Ponudbe pod šifro »Šuhih/120/772« na upravo »Slov. Narod«.

Šivalni stroji!

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

15letna garancija.

Vezanje se poučuje pri nakupu hresplačno.

Pisalni stroji »Adler«.

Kolesa iz prvih tovarn »Dürkopp«, »Kaysers«, »Styrias«, »Waffenrad« (Orožno kolo). —

Pletilni stroji

SVETUJEMO VAM
da si naročite
„PUCH“ KOLO
ki je najboljši!
Dobi se po solidni ceni in
tudi ne obroke le pri t. raki

IGN. VOK, LJUBLJANA
Tavčarjeva ulica števil. 7.

Francoske vezenine toilet

č. volno, svilo, srebrom in zlatom po naj
dovejših smernicah posestrinske pariskoe
lyonske tvrdke AMK. — Najmodernejši na-
stili in najfinjši izvršitev vozenia za-
stora, perila, oreginjal, izdelovan v in
razpošiljanje šablona za predtisk žen-
skih ročnih del Entianje, zburvanje,
predtiskanje.

Matek & Mikeš, Ljubljana
DALMATINOVA 13

Naznanilo preselitve!

Naznanjam s. občinstvu, da sem preselil mojo
zlatarsko delavnico in trgovno

iz Hlišerjeve ulice št. 4
na Vidovdansko cesto 2.

Imam lepa darila za veliko noč, bismo itd. po zmernih
cenah: zlatno, srebrno in ure vseh vrst. — Popravila
in nava dela vsake vrste sprejemam in izvršujem točno.
Popravila oddana še v Hlišerjevi ulici se dobijo sedaj v
novem lokalu.

Se priporoča

Kaio Delič, zlatar in juvelir,
Ljubljana, Vidovdanska c. 2.

Točna postrežba!

Zmerne cene!

Ponos gospodinjic
je lepo perilo. Fina ka-
rina se perilo in postelj-
no opramo od sušene
torde **SCHROLL** v de-
likatno **R. Miklauc**
pri škofu.

Spominjajte se Tabora!

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

Zajamčeno čistovolnene moške
— in damske blagove —
— zadnjih novosti —

za

pomladno in letno sezijo
razpošilja najbolj renomirana

zaloge tvornice sukna

SIEGL - IMHOF, BRNO

Palackého tř. 12

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. —

Najsolidnejša izvršitev vseh naročil.

Na zahtevo vzorci zastoj in poštnine prosto.

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15
pripravlja svoja so-
boda delovne in
slikovne ter sro-
bajalne pale.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Najstarejša slovenska ploškar-
ska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana.

Dunajska cesta 15 in Gospo-
stevsk. cesta (dvorišče kavar-
ne „Evropa“.)

Se pripo. — Izvršitev toč-
na, cene zmorne 75/1

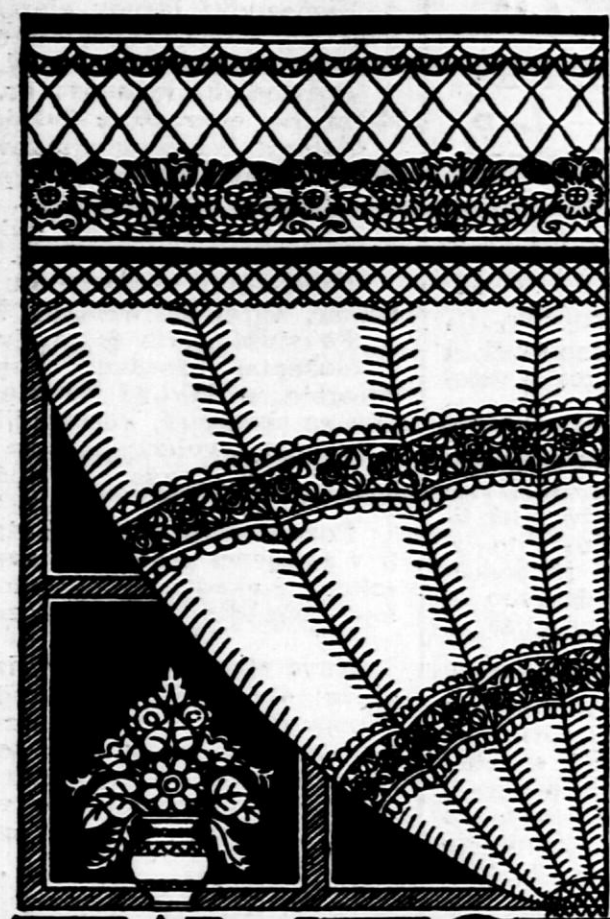
Teod. Korn, Ljubljana,
Poljanska cesta št. 3.

Krovec, stavbni, galanterijski
in okrasni klepar; instalacije
voda, dov.

Naprava strelododov Kopali-
ška in klosetne naprave
izdelovanje posod iz pločevine
za firme, barvo, la in med
vsake velikosti, kakor tudi
sod (škaflice) za konzerve ter
z litografijo 125/1

ŠTAMPILJE E
T I K E T E
ANT. ČERNE
Ljubljana
Koparčni trg 15

ZAVES
V VELIKI IZBERI

A. & E. Skaberne
Ljubljana

Najboljši liker
za želodec je
Zdravnik želodca.

Dobi se povsod koder
cenijo dobro in zdravo
pijačo, kjer ga še ni,
naj se ga takoj naroči
pri tvrdki

Lovro Sebenik,

žganjarna in rastlinska
destilacija, Ljubljana 7.

Samo še danes!

Vam se nudi prilika občudovati
stijano igrjo izvršnih in lenih
teralcev

PAUL RICHTER, H.
A. v. SCHLETTOW
Claire Rommer

v prekrasnem tilnskem delu, ki
je doseglo velkanski uspeh pri
vseh dose. anjnih predstavah:

Križarka

Predstave
danes ob: 4., ½ 6., ½ 8.
in 9. uri.

Pomnožen orkester pri vseh
predstavah!

Elitno Kino Matica, najudobnejši kino v Ljubljani. Tel. 2124

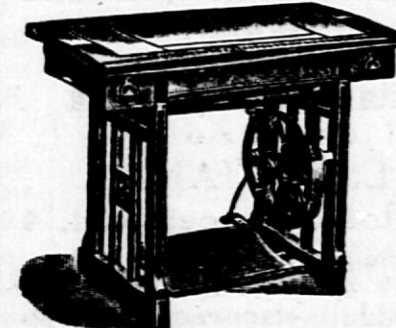
Jutri v nedeljo: Največji ljubavni film sveta grandiozno filmsko delo »Kraljica Saba«

Najpripravnější daria za Veliko noč so
Josip Petelinca živani stroji in kolesa
namke Gr izner, Adler
Phönix s prostim tekom
(Freilauf), pneumatika, olje ter posamezni deli. Najnovejša opreme

Edino le v Ljubljani
blizu Pre e novega spo-
menika ob vodi. —
Telefon 2913. (17)

Najboljše cene — Tudi na mes. čena odp. čila.

GRITZNER

Močni kangari
sportni športol
za fine oblike
velika izbira — ugodne
cene

R. Miklauc
Pri škofu, Ljubljana

Za jugoslovanski patent št. 1270 od 1. jan. 1923 na:

„Poboljšanje za r. zlučivanje pulverizi-
ranih čvrstih tela“

(Verbesserte Methode zur Trennung von pulver-
sierten festen Körpern)

se išče o kupci ali odjemalci licenc.

Cenj. ponudbe na: **Ing. Milan Šuklje, Ljubljana,**
Šelenburgova ulica 7

TOVARNA PERILA

„TRIGLAV“

LUBLJANA, Kolodvorska ul. 8
nasproti hotela Štrukelj.

PRIPOROČA

veliko izbero moškega perila po konkurenčnih
c nah! — Izdeluje se tudi po naročilu.

Kje se najbolje kupi

je brez dvoma znan glede kako-
vosti blaga in res nizkih cen pri

IGNAC ŽARGI

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Priporoča ceninim odjemalcem veliko izbero raznih
nogavic, rokavic povr. n h jopice, bluz, oblike ter razno
moš. o, d. msko in otroško perilo ter razne kravate
samoveznice itd. — Velika izbira za kroače in šivilje.

ROYAL MAIL LINE

Cr. angleška pošta parobrodna linija. — Glavno zastopstvo za krl
Ljubljano S. H. S. Zagreb, Trg. 1. etev. 17

Redoviti potniški promet:

Hamburg - Cherbourg - Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg - Liverpool - Southampton v

Južno Ameriko

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpeolo

Odprava potnikov v prvem drugem in tretjem razredu

Kubina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami

Podzastopstva:

Seograd, Karagiorjeva ulica 41 — Ljubljana Kolodvorska ulica 26 —

Vel Beckert, Princese Jelene obala 7 — Sombor, Kosta Dodic, Kralje

ica Dondja 2. — Bitol, Bulevrd Aleksandra Ios — Br. javni nasloj

za vori zasvedena pod. čustovstva „Royalmail“.

za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:

Šarajevu: vpska Prometna banka. Telegram adresa: Prometna bank.

Gr. 2: Kapetan vo Hagija Telegram adresa: Hagija.

.PLII: Dik. ecilanova obala 8 — METKOVIĆ: vo Veraiz.

BAD-NAUHEIM

Nemčija

Postaja D-vlaka na progi Hamburg — (Berlin) — Kassel — Frankfurt a. M. — Basel

45 minut od Frankfurt am Main

Svetovno slavni ogljika bogati solni vreli (33,5 - 34,4° C)

Nedosežni pri bolelostih srca in arterij, revmi, protinu, bronhitis,

pri bole. ah hrbrte ičnega mozga, živčnih in ženskih boleznih —

Izbrane zabave. — Vseh vrst šport.

Vsi novodobni zdravi in pomočki. Leno, orijetno okrevališče. Izborna nastanitev. Zmerne cene.

Prospecte daje konalička in zdrav. išk. urrava Bad-Nauheim in potovalne pisarne.

ZVITKE

(role) za računske stroje ček in kontrolne zvitke za biagajne vseh sis eme-
ma vedno in v vsaki kol. čin. v Zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 61

Telefon 980

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzjavke: Kredit. Ljubljana. Telefon
št. 40, 457, 548, 803 in 806.